

Beérkezési díj: 1000 Ft. Adó: 1000 Ft. Előfizetési díj: 1000 Ft.

Uj-Kolozsvár, Pop (Brassa) Telefon: 3181 Szerk. és kiad. 977, 228 és 3181 N. Sz. Disztér 2. II. 8. Budapest

Egy szám ára: 1000 Ft. Adó: 1000 Ft. Előfizetési díj: 1000 Ft.

KELET

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAM Romániában

Egész évre — — 1050 Félévre — — 550 Negyedévre — — 290 Egy hónapra — — 100 Az előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejjel drágább Csehszlovákiában Egy hónapra — ck 40— Egyszám ára — ck 2—

1926 május 10 Hétfő

Uj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 100 szám

5686. Ijjar 26

Az angol szénkatasztrófa

Béroló Saterévi József, volt magyar kereskedelmi miniszter igen figyelemreméltó cikket írt az angol bányászatról jelentősegeről. Bár sok tekintetben az események már meghaladták a cikkirő megállapításait, mégis sok figyelemreméltó megállapítást tartalmaz az alant következő cikk:

Május elején az angol politikai és gazdasági életre rázúdult a veszedelem. Szénbányák és munkásszervezetek nem tudtak egymással meg egyezni: hiába követett el az angol miniszterelnök személyesen is minden emberileg lehető az ellentétek kiegyenlítésére: az egymás al szembenálló felek a döntő fontosságú kérdésben nem voltak egymáshoz közelebb hozhatók. Az önmagában is súlyos gazdasági kérdés mögött mintha hatalmi kérdések is rejlenének, melyek a távoli szímlő előtt csak mellékeseznek látszanak, valóságban azonban mintha ezek fűtenék a harcoló feleket. Maga a szénkérdés is közelről érinti a kontinentális országokat, mert hisz az angol szénnek a kontinens piacain való versenyképességéről van szó, vagyis arról, hogy a belga, francia, német, lengyel szénipar helyzetében megkönnyebbülés áll-e be, avagy számolniuk kell-e fokozottabb mértékben ezzel a versennyel, de a mellékes kérdésnek azért mégis nagyobb a jelentősége és sokkal általánosabb. Ebben mintha az angol bányamunkásszervezet hatalmának megtörése lenne a cél.

Eddig az egész brit birodalomra egységes szervezet intézi a bányamunkások ügyét, akik egységesen állnak szemben a bányatulajdonosokkal. Főlelmetes hatalom lehet az, különösen mióta vele szolidaritást vállalt Anglia másik nagy munkásszervezete, a közlekedési vállalatokban alkalmazottaké. El kérték a szolidaritása a harc hiélésedésében képes megállítani az egész angol gazdasági életet. Mult évben, amikor a harc a bányák és bányászai között kitört, azt a borzasztó veszedelmet hártotta el az angol konzervatív kormány azzal az elhatározásával, hogy néhány hónapra az állam terhére vállalta a munkabérkülönbözetet, mely miatt akkor csak-hogy ki nem tört a világ legnagyobb sztrájkja. Most már nem teheti ezt, egyrészt ellene nyílt a közönség az a kormánybizottság, mely kiküldetett a szénkérdés megvizsgálására; de másrészt az angol költségvetés sem bírja, mely éppen a szénakció következtében lett passzív.

Ez komplikálja természetesen a helyzetet, ennek tudata szerepet látszik játszani abban, hogy a bányák — amennyire így távolból megítélni lehet — az egységes munkásszervezettel látszanak a harcot megvívni akarni, kerültenkénti külön megállapodások követelésével. Mintha az ország fascistamozgalom kezdő idejéből volna valami ebben a harcban. Az is úgy kezdődött tulajdonképen, hogy az ottani szocialista hatalmat kezdtek ki különbözö pontokon. Ott is olyan jelenségek indították meg a fascistamozgalmat, hogy a parlamentben és ennek folytán természetesen az országban is elhatalmasodott a szocialista párt, sőt már a bolsevizmus is. Ugyanaz a jelenség Angliában is, ahol némely munkásszervezetben a vezetés már kisklott a mérsékelt irányt képviselőkhöz. Igaz, hogy egy világraszóló különbség van a kettő között és az angol munkáspárt, miképen a kormányon megmutatta, gubernementális érzésű és ha valjha is elméletben a szociáldemokrácia tenait, gyakorlatban inkább polgári jellegű.

Ha jól ítélem meg ezt a harcot és tényleg ez annak a háttere, akkor egy nagy akciónak csak a kezdetén vagyunk, mely a demokrácia szempontjából a legnagyobb horderővel bírhat. Akkor az nemcsak gazdasági, hanem tulajdonképen politikai jelentőségű, annak a demokrácia-

ellenes irányzatnak egy újabb megnyilvánulása, mely Európaszerte már régebben érvé yesül. Nővelné jelentőségét, hogy a demokratikusabb monarchiában jelentkezik, ahol a demokrácia nem frázis, hanem intencióyosan van megalapozva. Emeli érdekességét, hogy egy konzervatív kormányzat alatt tör ki, melyeddig működése alatt olyan demokratikus szelleműnek bizonyult, hogy a hatalmon volt munkáspárt sem lehetett külön, mely demokratikusalkotások egész sorozatával rjádékotta meg a brit birodalmat.

Maga a szénkérdésben elfoglalt álláspontja, a munkabérkülönbözetnek az állam terhére való elvállalása is olyan csökledet volt, amire a munkáskormány nem mert volna vállalkozni.

Még külső politikájában is kifejezésre jut ez az irány. Ha tényleg az van a háttérben, amit én látni vélek, akkor csak véletlen, hogy éppen a szénkérdésben tört ki a harc. Mert lejartak a kollektív szerződések és ez az iparág van a legsúlyosabb helyzetben, ebben megvan a komoly gazdasági ok is. Legnagyobb mértékben éppen Angliában, mint legnagyobb európai széntermelő országban. Az angol kőszénbányavállalatok igen nagy, sőt talán nagyobb része veszteséges üzem, amint az a szénkérdést felderítő említett bizottság jelentéséből kitétnik. Taldrága az üzem, tulkevés a költségekkel szemben termelése. Fokozásának utjában pedig az általános gazdasági válság áll, a fogyasztás csökkenése.

Az angol kormány általános mozgósítást rendelt el a sztrájk letörésére

Változatlanul áll a harc az angol sztrájkolók és a kormány között. Újabb összeütközések a munkások és a rendőrség között. A munkásság, ha Baldwin nem enged merev magatartásából, a sztrájk erősítését ígéri. Francia vélemény a sztrájk jelentőségéről

(London, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány kérte az alsóházat, hogy hatalmazza fel a csapatok általános mobilizálására. A javaslatot 221 szavazattal 81 ellenében elfogadták. Edinburgban súlyos összeütközés volt a munkásság és a kommunisták között. Számos halott és sebesült.

(London, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szélsőséges elmék támadni tovább folytatód-nak. Middlesboroughban a sztrájkolók egy csoportja nehéz teherkocsikat tolt a vasuti vonalra és egy kisebb teherpályaudvart szétrombolt. Yorkban a vasuti pályát védő rendőrszűviselőt a vonat elé lökték s csak az utolsó pillanatban sikerült megmenteni az életét.

Mint már tegnap jelentették, a sztrájkolók és a kormány között a helyzet f szűltebb, semmint gyors tésés megoldásról szó lehetne. A helyzet kritikus, annak ellenére, hogy a munkáspárt parlamentti képviselői állandó összeköttetést tartanak fenn a kormánnyal.

Az élelmiszerellátás zavartalanul folyik. Ennek ellenére az angol közönség nyugalma kezd elveszni, mert az a meggyőződés kapott lábra, hogy a sztrájkolók nagy pénzüsségeket kaptak Moszkvából. E pillanatban semmi kijátás a béketárgyalások felvé-telére nincs, bár a canterbury-i érsek azt a híj-elentést tette, hogy csak az alkalmas időpontot várja arra, hogy a sztrájkolók és a kormány között közvetithessen.

A sztrájkolók száma most már nem csökken, bár nem is emelkedik.

Macdonald Churchilt vadolja a sztrájk kitöréséért

Korda Tibor a budapesti „Ujság” munkatársa Londonban felkereste Macdonald volt angol miniszterelnököt, aki a sztrájk ideje alatt a Labour Party főhadiszállásán tartózkodék és nyilatkozatot kért tőle a munkásság és az angol tüke harcáról. Macdonald a következőket mondotta:

— Ellensége vagyok az általános sztrájknak. Nem vagyok híve az ilyen szélsőséges eszközöknek, de most magam is úgy érzem, hogy nem volt más választás a munkásságnak. A kormánynak nem volt sietős, hogy velünk tárgyalásokat kezdjen, mi pedig, bármennyire is hívei vagyunk a békének, még sem mehetünk el a kormányhoz, hogy kezdjen velünk tárgyalni. Pénteken déiben egy óra után érkezett az első meghívás a munkássághoz, hogy keressük fel a miniszterelnököt. Tizenegy órával a sztrájkra kitzött határozat előtt kezdett csak a kormány velünk tárgyalni és így egész természetes, hogy a rendelkezésünkre álló pár óra alatt megoldani a kérdést annál is inkább nem lehetett, mert a bányászok nem voltak hajlandók engedni követeléseiktől.

— Bár kimordottuk az általános sztrájkot, ki kell jelentenem, hogy minden pillanatban hajlandók vagyunk a tárgyalásokat megkezdeni a Baldwin kormánnyal. Jól tudom, hogy Argila előtt nem lehet szimpatikus ez sztrájk. Sokan, akik eddig velünk szimpatikusak, megváltoztatják majd véleményüket és az ellenpárthoz csatlakoztak, a kormány segítségére sietnek majd, mert elitőnek minden pressziót és terrort. Mi ezt előre tudtuk és mégis kénytelenek voltunk úgy határozni, hogy kimordjuk az által-

nos sztrájkot, mert ez becület kérdése és ha most sokan a kormány mellé is állanak, az csak a sztrájk tartamára szól, de mihelyt a veszedelem megszűnik, ezek az emberek fogják majd felszólítani a kormányt, hogy adja át a helyét. Churchill, a militarista párt feje, ez a helyét soha meg nem találó bolygó izraelita nagyrésztben felelős a sztrájkért.

Macdonald ezútan befejezte nyilatkozatát, mert gyűlése kellett távoznia.

A német és osztrák szakszervezetek gyűjtést indítanak a sztrájkolók javára

Az általános német szakszervezeti szövetség választmányán egyhangu határozatot hoztak, amely szerint az angol szakszervezeteket lehetőleg pénzbelileg is támogatni kell. A szövetség elnökségét felhatalmazták arra, hogy az előkészített általános gyűlést már a legközelebbi időben megindítsa. Hasonló határozatot fogadott el a bécsi szakszervezetek bizottsága is és egyben az angol szakszervezeti tanácsfőz üdvözlő táviratot intéztek. A csehszlovai „Profinbarn” végrehajtó irodája elhatározta, hogy Párisba értekezletre hívja össze Franciaország, Belgium, Csehország, Hollandia és Németország „Profinbarn”-hoz tartozó szervezetét, azon módok megállapítása végett, amelyek utján az angol munkásoknak anyagi és erkölcsi támogatást nyújthatnak.

Naponta 13 millió fontba kerül a sztrájk

Páris, május 8. A francia lapok egyöntetűleg megállapítják, hogy mindazokat a híreket, amelyek

zky és
RÉS
AG
mann
Telefon 10-74.
GROZIT
KAUCSUKASZIFALT
KOMPOZICIONÁL BÉVONT
SZAGTALAN
ERŐS
TARTÓS
VIHARTÁLLÓ
MISOARA
tmányok

Nagy pünkösdi harisnyavásár SIPOS-nál, Cluj, Calea Regele Ferdinand No 8.

az angol sztrájkra vonatkoznak, valósággal monopóliumoznak. Amit külföldi tudósítók Angliából közölhetnek, nem egyebek, mint a félhivatalos Reuters-iroda jelentései, amelyeket a kormány közvetítésével az angol néhézipar továbbít. Ez a hírforrás közölte az egész világ sajtója számára, hogy ezúttal jelentkeznek a sztrájkőrök, hogy a vonatok ismét megindultak és azt is, hogy az elektromos műveknél és gázgyárakban megindult a rendes munka.

Ezzel szemben az igazság az, hogy egész Angliában az élő, a lüktető és lázas munkatevés teljesen megállt. Amit sztrájkőrökkel és ugynevezett önkéntes dolgozókkal, kivézenyelt katonákkal és matrózokkal munkáltatnak, nagyon elenyésző rész Anglia gazdasági éleében, amely a normális munkához mérve számba sem jöhet.

Hogy a munka szünetelése következtében beállott nemzeti kárt hozzávetőleg karakterizáljuk, rámutatunk a „*Matin*” mai értesülésére. Eszerint az országnak a sztrájkból napi 13 millió font kára van, míg a ki nem fizetett bérek napi összege ötmillió.

A munkásság elítéli a magánakciókat

Bámulatos a munkásság nyugodt magatartása. A sztrájkolók, vezetőségük utasításához híven, tartózkodnak minden provokációtól és ha itt-ott mégis összeütközésre került a sor, ez csak magánakció eredménye, amivel nem szonostja magát a munkásság vezetősége.

Mindenképen jellemző az angol viszonyokra, hogy a kivételes állapot életbeléptetése ellenére is megengedik a munkásoknak a gyülekezést. Ezzel szemben a munkások egyetlen szóval sem akarják rábírní a rend fenntartására kivézenyelt katonaságot arra, hogy kötelezettséget szegjék meg. Minderről van hatva az érzéstől, hogy ezúttal nem forradalmi megmozdulásról van szó, hanem arról, hogy a munkásság életstandardját nem engedik lecsúszni.

Kit terheli a felelősség

Tegnap a szakszervezeti kongresszus főtárcsa magához kérte a külföldi lapok tudósítóit és közölte velük, hogy ezúttal még mindig nem történtek meg a munkásság és a kormány közötti tárgyalásokra vonatkozó bevezető lépések. A munkásság vezetősége nyitott ajtót hagyott a kormány számára a tárgyalásokra, Baldwin azonban ugylátszik ezt nem akarja igénybe venni és ezért a munkák ok minden felkérésre a konzervatív kormányra hárítanak. Közölték továbbá az újságírókkal, hogy a

sztrájkra a posta- és távirdaszolgáltatásra való kiterjesztése fölött még nem döntöttek és hogy a külföldi ipari államainak szakszervezetei szolidaritást vállaltak az angol sztrájkoló munkásokkal, ami főleg abban áll, hogy nem látnak el angol hajókat sztrájkol és nem vállalnak munkát angol hajókon.

Megindult a spanyol-francia offenzíva Marokkóban

(Paris. május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rabatból jelentik: A francia spanyol delegációinak a rifekkel folytatott tárgyalásai tegnap este kilenckor végleg megszakadtak. A francia és spanyol csapatok már a tárgyalások folyama alatt gondosan előkészítették az offenzívát, amely a béketárgyalások megszakítása után nyomban megkezdődött. A szövetséges európai csapatok Keert vidékén Azib felé nyomulnak előre, olyan vidékeken, amelynek lakói eddig függetlenek voltak és nem ismerték a francia fenhatóságot. Boihut tábornok irányítja a hadműveleteket. Az előnyomulást nagyszabású repülőgépmegadás és tüzérségi harc előzte meg.

Befejeződött a román-lengyel sajtókonferencia

Állandó szabadjegyek és vizummentes utlevelek bevezetését követeli Lengyelország és Románia sajtója. Ligeti Ernő beszéde a kisebbségi újságírók konzolidációs munkájáról

(Bucuresti Bukarest, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A galaci lengyel román sajtókonferencia befejeződött. A konferencián elfogadott határozati javaslat szerint a két ország sajtószervezete szükségesnek látja, hogy mindkét ország sajtóattasékat nevezzen ki. Követeli a konferencia a Varsó-Bukarest közvetlen telefonösszeköttetést. Követelik továbbá, hogy a két ország kölcsönösen megkönyítse az újságíróknak utazásait állandó szabadjegyekkel és állandó utlevéllel, vizum-megújítás kötelezettsége nélkül. Követelik végül, hogy a két ország egyetemein kölcsönösen tanítsák egymás történelmét és nyelvét és a román lengyel, valamint lengyel-román társaság alakuljon Varsóban, illetve Bukarestben.

Az erdélyi és bánáti kisebbségi újságírókat dr. Ligeti Ernő elnökségi tag képviselte a galaci konferencián. A tanácskozások során Ligeti Ernő dr. beszédet intézett a konferencia tagjaihoz, amelyben ismertetette a kisebbségi sajtó konzolidációs munkáját. A mély benyomást kellett beszéd többek között ezeket tartalmazta:

— Az első naptól kezdve, hogy román állampolgárok lettünk, két irányban harcoltunk: először, hogy biztosítsuk az oktatást, az oktatás, hagyományos kulturánk szabadságának jogát; másodsor, hogy megkeressük és megtaláljuk mindazon eszközöket, amelyek alkalmasak tökéletesíteni a belső konzolidációt és az itten élő nemzetek harmóniáját, valamint a királyság szociális békéjét valóra váltani. Az együttműködés hetedik évének végén már konstatálhatjuk azt a tényt, hogy nem csupán a testvér újságírószervezetek, de maga az állam is

sztrájkra a posta- és távirdaszolgáltatásra való kiterjesztése fölött még nem döntöttek és hogy a külföldi ipari államainak szakszervezetei szolidaritást vállaltak az angol sztrájkoló munkásokkal, ami főleg abban áll, hogy nem látnak el angol hajókat sztrájkol és nem vállalnak munkát angol hajókon.

lassanként bizonyítani kezd, hogy bizalmunk nem volt hiába, mert az államot áthatja a mély meggyőződés, hogy egyedül a minden fajjal és minden felekezettel szemben alkalmazott liberális kormányzati rendszer biztosíthatja az ország jövőjét.

— Ezekből lengyel kollégák, az Önök látogatása román földön, ren lehet számunkra közömbös és elhanyagolható tény és a mi részvételünk e szabad megnyilatkozásáról nem lehet kizárólagosan diskorativ jelenetként felfogható. A legutóbbi lengyel-román meggyőzés igen nagyjelentőségű esemény mindkét nemzet számára és mi, kisebbségi újságírók, résztvéve a román állam szintézisében, a többségi újságírószervezetekhez való szoros kapcsolatunk révén részt kérünk e két sajtó emelkedett és ünnepélyes találkozásában.

Másrészt nagy örömmel szolgál néhány szóban kifejezésre juttatni megbecsülésünket a teremtő lengyel szellemmel szemben. Az önk nagy honfitársai: egy Ladislas Rymont, egy Zeromski, egy Jozef Konrad ma az európai irodalom első helyén vannak és a nagy lelkek elkövetítették hozzánk is az Önök fajának nemességét. Or az európai ifjúság szemében nemcsak egy köztársaság életszórét, de az emberiségnek és a jóságának idillikus álmát is képviselik. És amikor ismételtlen kérjük Önöket, fogadják öszinte érzéseink és állandó barátságunk kifejezését, hangsúlyozzuk, hogy a megkezdett belső pacifikáló munkát tovább folytatjuk abban a hitben, hogy a barátságos lánc és a családiaság érzése a folytonos érintkezések folytán csak tartósabbá válik egészen a közös ideál megvalósulásáig.

— Az első naptól kezdve, hogy román állampolgárok lettünk, két irányban harcoltunk: először, hogy biztosítsuk az oktatást, az oktatás, hagyományos kulturánk szabadságának jogát; másodsor, hogy megkeressük és megtaláljuk mindazon eszközöket, amelyek alkalmasak tökéletesíteni a belső konzolidációt és az itten élő nemzetek harmóniáját, valamint a királyság szociális békéjét valóra váltani. Az együttműködés hetedik évének végén már konstatálhatjuk azt a tényt, hogy nem csupán a testvér újságírószervezetek, de maga az állam is

Akiba

Irta Giszkalay János

Titusz örömmel egyezett belé. Már előre örült a nagyszerű fogásnak, hogy kardcsapás nélkül, vérvesztés nélkül keríti hatalmába a rettegett zélotavezért. Mi volt ehhez a fogáshoz képest a gyáva, áruló Josefus becselene magátadására? De Jochánán Gus Chalav nem az az ember volt, aki megadja magát mindaddig, amíg egy szikrányi erő is ér az az izmaiban. Még aznap este, teljes csöndben nyergeltetett kiscsiny seregével, az éj leple alatt kivonult a városból, keresztültört a római őrsök vonalán és a kicsiny zélotasereg lóhalálban vágatott Jeruzsálem felé. Másnap reggel Gus-Chalav városa önkénynt megnyitotta kapuit a rómaiak előtt, de Jochánán és zélotaserege akkor már messzi vágatott. Titusz toporzékolt a dűhében. Mit ért neki és mit ért az egész római hadseregnek ez a rongyos sárfészek néhány ezer lakosával egyetemben! Nem azért jött ő ideig, hatalmas hadsereg élén. Ó Jochánánt akarta mindenáron kézrekeríteni és ime, a kemény zélotavezér túljárt az eszén. Azonnal parancsot adott az üldözésre. A római lovasosztatok vak vágatással vetették magukat Jochánán után, de a zélotasereg ekkor már huszonnégy órával előtte járt a rómaiaknak és az épen elég volt arra, hogy az üldözők eredménytelenül legyenek kénytelen visszatérni.

Ezzel az eredménytelen hajszával aztán befejeződött a zsidó háboru első fejezete. Galil, zsidóország végvidéke, legyőzve, letiporva, vében vonalogva hevert a rómaiak lába előtt. A győzők nem ösmertek kegyelmet és nem emberiséget. Tizezrével öldösték le a védtelen polgá-

rokat, aggokat és csecsemőket. Aki élve került a kezükbe, ha fiatal volt, rabszolgavásáron adták el (magának Néro császárnak hater az ilyen rabszolgával kedveskedett Vespasianus) ha öreg: meghalt. Egy alkalommal ezerkétszáz aggastyánt fogdosztatott össze ez a római bitang és borzalmas színjátékot rendezett velük. Egy hatalmas szinpadí pódiumot csináltatott és ezen a pódiumon tízével, huszával öldöstette le a szerencsétleneket, mind az ezerkétszázát, mint a vágó barmokat, — hogy a forró vér göze pállottá tette isten szabad levegőjét. És Josefus és Agrippa, a „zsidó király”, az egyik láncokban, a másik királyi jelvényekkel, de mindketten gyáva meghunyászkodással lapultak a római gyilkos előtt. De Vespasianus tömeggyilkossági csak vérbe fojtott és vérbe leplezett tehetetlen dűhe volt a római vezérnek, afölött, hogy dolga végezetlen kell téli szállásra vonulnia hadseregével. Mert Galilea meghódítása annyira római vérbe és életbe került, hogy gondolni sem lehetett a háboru további folytatására. A megtizedelt, a zélotá körmőkötől megtépett, demoralizált római hadsereget újabb utánpótlásokkal kellett kiegészíteni, a csapatoknak hosszú pihenőt kellett engedélyezni, mielőtt a további hadműveletekhez hozzá foghatott volna. Ez a pihenő és hadsereg reorganizáció az egész tél folyamán tartott, úgy hogy Jeruzsálem megtámadására, csak a következő év tavaszán kerülhetett sor.

Jerusaláim

Szép szavak és színes melódiák izzó aláfestések és repdeső gondolatok csókos rimek és prózák lendülete: minden fölőlsleges, mert minden hiábavaló, mert minden gyöngye, mert minden csak szárnyaszeggett vergődés és minden csak vonagló nosztalgia és erőtlén erőkö-

dés a kifejezésre. A klasszikus görögök is „Szent Trójáról” beszéltek. Franciaországnak is a szíves verése Paris és Moszkva, — ugymondják, — Nagy Péter parancsa ellenére is fővárosa maradt minden oroszok lelkének. De mi volt Trója egyéb a görögnek, falakból épült városnál és hol az a francia, aki magafeledt szerelemmel csókolja Paris köveit? Ha volna, ha megtenné: csak port és maltert érezne a szája. Soha idegen véru megérteni nem fogja, soha szavak azt kifejezni nem tudják fajtánkba tartozónak kell lenni ahhoz, hogy az agyvelő áttudhassa, mit érez a zsidó akkor, ha ezt a szót, ezt a nevet, ezt a fogalmat hallja: Jerusaláim. A lélek ilyenkor nemcsak hangokat lát, nem csak kőből épült házakat érzékel és nem városi utcák képe rajzolódik elébe. Valami más, valami egyedül, álló, valami érzés, ami ki mondhatatlan miut a négybetűs istenneve, valami, amire vér dobban, áhitat hull és köny buggyan: Jerusaláim. És nem csak manapság, beidegződött ősi imádságok hatásaképen: így volt az Babel napjaiban és így volt az Róma és Titusz idején is. Vespasianus zsoldos martalócái végigpórtattak Galil drága földén, véres küzdelemben elashetett az utolsó város is, lángba borulhatott minden falu és tanya, aggot és csecsemőt ezúttal mészárolhattak le és változhattak lakatlan pusztává a hegyek és síkságok: ameddig Jerusaláim falai állanak, addig Zsidóország él. Van És birkózik. Bűszke, életet hirdető viaskodással. De hulljának Jerusaláim falai a porba — és ha köröskörül virágosok is a mezők és teltek a buzakalászok, — Jerusaláim romfa a zsidó állam, a zsidó nemzet temetőjének sarköve. Így volt ez Babel idején és így tudta ezt Vespasianus is, a római hadak fővezére.

Galil meghódítása tengernyi vérebe került

háro

Negyszázese

(Newyork, máj képviselőt és Thoma gondnoka volt, azzal Svájcban lévő német részvényeit. Bizonygyanu, hogy a sváj A vádirat hazaárulás Ennek a nagyvét mellett.

Tovább

Gerő László el sem avatták

(Budapest, máj jától.) A frankózz eseménye: Nadoss Windischgráz z Lajc a két vádiott szec dossy lényegében h vallomását.

Hajts Lajost, a vezetőjét hallgatták hogy 1924 nyarán dolgot és ő csak a hogy hatalmas célrők jöndülaui tén ő szőlította föl Ger vezetőst és Gerő n zás u án ki is jela örömmel megteszen lomba vonul, tud Kurz ezredes mind megbeszélheti vel kérdésre, hogy k munka elvégzésé abban a helyze b válaszolhasson.

A mai napon K aki eleinte neheze amint meghallotta, ról van szó, többé kérdésre elmondja nem tett jelentést ezek mindent me folyamán nem látó

a római hadsereget hogy a galileai egy gyermekhancurozó mérten, ami a ró zsalémet megtáma

És Vespasian legyőzje, a N-ró nem merete egyh dalutját. Téli pih ősz, ostromgépi yok szűzít hal pihent erővel mé szent Jerusaláim Vespasianus had tek egyre közel zsidó szabadság sses árnyakon r A verbegezolt G Gus Chalav ér ezer főnyi zélot fegyver jött és len lelkek, akik akartak megh erősbödő áram és szaporították zéloták vezére Simon volt, ke cióju ember, a irányult, hogy tályában titkon seket ellensuly lása a lelkekre patriotáktan n és a harci tüz rozókat és föle bétépartiak vo nyiltabb vélen ban a Szanheo tek tulsulyba, ssgban lévő el szabadságharc

Hazaárulási vád három előkelő amerikai politikus ellen

Négyszáz ezer dollárért kiadták a svájci németek lefoglalt vagyonát

(Newyork, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Daugherty tábornokot, King Jon volt képviselőt és Thomas Millert, aki a háború alatt az ellenséges államok polgári vagyonának gondnoka volt, azzal vádolják, hogy az elkobzott idegen vagyonokból ki akartak szolgáltatni a Svájcban lévő németeknek 7 millió dollár értékű vagyont, főképen az American Metall Company részvényeit. Bebizonyosított, hogy 390 ezer dollárt kaptak a vagyon visszaadásáért és az a gyanus, hogy a svájci németek meg vesztegetés összegét a Wandorf Astoria szállóban adták át. A vádirat hazaárulással vádolja mind a három politikust.

Ennek a nagyszabású megvesztegetési ügynek tárgyalása ma kezdődött meg óriási részvét mellett.

Tovább titkolóznak a franküggy fővádlottjai

Gerő László elmondja a bankjegyhamisítás technikai előkészületeit. Schültzét sem avatták be az akció céljaiba. Windischgrätzet mentesítették Nádosssyval

(Budapest, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A franküggy első tárgyalási napjának fő eseménye: Nádosy országos főkapitány és Windischgrätz Lajos herceg kihallgatása után a két vádlott szembesítésére került sor. Nádosy lényegében helybenhagyja Windischgrätz vallomását.

Hajts Lajost, a Térképészeti Intézet volt vezetőjét hallgatták ki ezután, aki elmondja, hogy 1924 nyarán ismertették előtte először a dolgot és ő csak akkor ment bele, mikor látta, hogy hatalmas célról van szó és bizonyos körök jóindulatú támogatásával kezelik az ügyet. Ő szelítette föl Gerőt, hogy vállalja el a technikai vezetést és Gerő néhány napig tartó gondolkodás után ki is jelentette előtte, hogy „haszám-rés örömmel megteszem a dolgot”. Mikor nyugalomba vonult, tudatta Gerővel, hogy utódja, Kurz ezredes mindent tud, tehát nyugodtan megbeszélheti vele a továbbiakat. Az elnök kérdésére, hogy ki adta neki az utasítást a munka elvégzésére, kijelenti, hogy nincs abban a helyzében, hogy erre a kérdésre válaszolhasson.

A mai napon Kurz kihallgatására került sor, aki eleinte nehezen ment bele a dologba, de amint meghallotta, hogy hazafias, önzetlen célról van szó, többé nem állott ellen. Az elnök kérdésére elmondja, hogy felettes hatóságának nem tett jelentést a dologról, mert félt, hogy ezek mindent meghusitnák. Az egész akció folyamán nem látott semmit, amiből arra követ-

keztethetett volna, hogy anyagi érdekről és nem tisztán önzetlen célokról volna szó.

Gerő sem érzi magát bűnösnek

Ezután Gerő László vallomása következik. Nem érzi magát bűnösnek. Ő a papiranyag beszerzésével Rába bízta meg, de a külföldről hozott anyag nem volt megfelelő. Külföldről való visszaérkezés után 400 kiló ugyanolyan összetételű papír érkezett, amilyent Rába bemutatott hozott. Nem tudja, hogy Rába a papírt hogyan szerezte meg, mert a ládáról nem lehetett megállapítani, ki volt a feladó. A szállítmány a térképészeti intézet címére érkezett, valószínűleg Kölnből, mert amikor másodsor Pasztról bizonyos technikai kérdések tisztázása miatt külföldre utazott, Rába Dezzóval Kölnben találkozott.

A térképészeti intézet szerepe

Gerő ezután elmondja, Kurtznak jelentette, hogy a franküggyben utazik külföldre. Második utja az enyveses tanulmányozására történt, de nagyon kevés sikerrel, mert a németek föltte bizalmatlanok és mindenféle eljárást titokban tartanak. A kérdést végül is a herceg oldotta meg azzal, hogy jelezte, neki van valami papírkészítési eljárása. Tulajdonképen az egész berendezés Gerő tudása nélkül ismeretlen helyről érkezett a térképészeti intézethez, amiből arra következtetett, hogy a szakértő Schultze lehetett, mert az teljesen tisztában volt a papír előállítás módjával.

lemre való megőrdölést Róma előtt. A belső robbanás elkerülhetetlen volt.

Az ország szabadságáért életet és vért áldozó középosztály, a zéloták, vagy amint ezekben a napokban nevezték őket: a néppárt, mostan már tisztán látta, hogy a szabadságharc eddigi sikertelenségének, Galilea elestének az volt a legfőbb oka, hogy a hadvezetői tiszt-ségekre többnyire arisztokrata származású és gondolkodású emberek kerültek. Nem arisztokratavoltak volt a baj, hanem az, hogy energiátlan, a lélek meggyőződése nélkül való, sokszor titkos, vagy nyílt Róma-barát érzelmű emberek voltak ezek — amint azt Josefus vezetés árulása is bizonyította. Eleázár ben Simon már a Szanhedrinben sem bízott. Simon ben Gamliél, a Szanhedrin elnöke is, már gyanusan békés hurokat pengetett. De nyílt szakadásra egyelőre nem kerülhetett a sor. Galil zélota hősei még keményen ellenállottak Vespasianus hadainak, minden lépésnyi előbbretűtást külön-külön és véres élet-halálharc árán tudott csak kicsikarni tőlük és Jeruzsálem szivszorongva, fulladó lélekkel leste a szivós birkózás eredményét.

De amikor a római hadak véglegesen vérbe gázolták Galil mezeit, amikor az utolsó vár is beomló falai alá temette hűségese fiainak tetteit, — Jeruzsálem úgy érezte, hogy a fojtó tettbenítő lidér nyomás lehellett a lelkéről, hogy ideje érkezett a cselekvésnek.

Az utolsó zsidó város védelmezője, a galileai ellenállás szellemi vezére Jochanan Gas Chalav néhány ezer főnyi sereg élén megérkezett a fővárosba. Amikor ő, Titus kámi közül ki tépte magát és száguldva vágatott Jeruzsálem felé, akkor nem a veszélyek elől, nem a háború elől szökött meg, hanem a még nagyobb veszélyekbe, a még véresebb háborúba sietett. Megérkezése után Jeruzsálem képe azonnal megváltozott.

Folytatása következik

— Münchenben is jártam, — folytatja Gerő — hogy az intézet céljaira gépeket szerezzen be, de utazásom a térképészeti intézettel összeköttetésben nem állott. A gépek beszerzéséről a következőket tartom szükségesnek megjegyezni. A térképészeti intézet nem volt berendezve tipografiai munkára és ezért vettünk egy gyorsajót és egy számológépet. Ugy tudom, hogy a gépeket nem az intézet pénzből vásárolták, mert kikötés volt, hogy a tranzakció során nem szabad megterhelni a térképészeti intézetet. Azoknak a kötelezettségeknek rekompenzálásképen, amelyek nem voltak felszámolhatók, mint a víz, villany és motorikus áram, Windischgrätz herceg felajánlotta, hogy a munka elkészültével az összes ezen célra beszerzett gépek az intézet tulajdonába mennek át.

Elmondja még Gerő, hogy a planéta sajtót Bécsben, a másikat pedig Lipcsében rendelte személyesen. Egy csomó rajzról és számláról, amit az elnök felmutat, megjegyzi hogy ismeri, azokat ő készítette, de a számlákat nem keltezték hivatalosan, hanem a gazdasági főnök utasítást kapott, hogy az ebben a tárgyban érkező számlákat közvetlenül a műszaki csoportnak adja át és ezeknek a kiegyenlítéséről Gerő maga gondokodott.

Az elnök felolvassa a pénzügyminisztérium jelentését, amelyben az megállapítja, hogy a frankhamisítás céljaira szolgáló beszerzéséhez, sem a nyersanyagokhoz az intézet pénzt nem használták, a szükséges eszközöket kívülről szerezték be.

Gerő folytatólagos vallomásában elmondja, hogy az akció pénzügyi faktora Windischgrätz volt, ő adott pénzt, ha szükség volt. A végelszámolást még nem ejtették meg, de azt tudja, hogy sajtójából is adott. A munkát 1925 januárjában kezdték meg az emberei, azok, akiket Hajts és ő maga választott ki. Az embereknek megmondotta, hogy szigorúan bizalmas hazafias munka folyik. Tudja, hogy eleinte Kurtz ellenkezett, arra azonban nem emlékszik, hogy mivel szerelték le. Az ügy politikai vonatkozású része nem érdekelte sem őt, sem a térképészeti intézet vezetőit. Neveket előttük nem említettek, csak Nádosy nevére emlékszik és azt hiszi, hogy ezzel szerelték le Kurtzot. Ezután megfeszített munkával dolgoztak és 1925 szeptember közepén jelentést tett Windischgrätznek a munka befejezéséről.

Schultze szerepéről Gerő elmondja, hogy Schultzet Hajts hozzájárulásával vezette be a térképészeti intézetbe, aki nagyon kérdezősködött, hogy milyen célra folyik a munka. Schultze kitérő választ kapott. Windischgrätznek megmondta Gerő, hogy mint szakember abszurdumnak tartja, hogy litografiai uton állítsanak elő olyasvalamit, ami tipográfiai uton készül. A herceg ezt akceptálta Schultze ellenzésének dacára. Schultze megbízták az ezresbankjegy címlapján lévő két angyal utánzásával. A többi részt a műszerészek letakarták előtte. Schultze fantasztikus tervéről nagy apparátusról beszélt, nagyüzemet akart berendezni és amikor belátta, hogy tervei itt nem valósíthatók meg és ő nem lehet a magyar jegynyomda műszaki vezetője, eltávozott Magyarországról.

Frissít

DREHER

Haggenmacher

SÖR

Újít

Tüplőt

Zamatos

Vidéki amatőrfényképezők
kérjenek arjegyzéket
POLITZER
fotóruházától Carei-Mare.
Vidéki székfűtés. Alapít
tatott 1896.

gálatra való kiter-
és hogy a kü-
stei szolidaritást
táskkal, ami fő-
el angol hajókat
angol hajókor.

okkóban

panyol delegá-
tak. A francia
az offenzívát,
etséges európai
lakói eddig
ányítja a had-
te meg.

rencia

t követeli
kisebbségi

bizalmunk nem
a mély meg-
a fájjal és min-
nazott liberalis
ja az ország

az Önök látoga-
munkra kézbős
zvetelünk e sza-
zárólágoosan da-
gútóbbi legyel-
gőségű esemény
bbségi újságírók,
bes, a többségi
kapcsolatunk ré-
kedett és tüne-

ál néhány szó-
tünket a teremtő
nagy honfiktársai:
szki, egy Josef
és helyén van-
k hozzánk is az
európai ifjuság
életsztörét, de
likus ólmát is
őrkák Ősöket,
ló barátságunk
kezdett belső
t abban a bit-
családiáság ér-
csak tartósabbá
buláság.

rögök is „Szent
nak is a sz-ve-
gymondják, —

fővárosa ma-
e mi volt Trója
t városnál és
szerelemmel
ha megtegné:
ja. Soha ide-
oha szavak azt
artozónak kell
tudhassa, mit
ezt a nevet,
A lélek ilyen-
n csak köből
osi utcák képe
iami egyedül,
atlan mint a
re vér dobban,
eruzsálim. És
ósi imádságok
napjaiban és
n is. Vespasi-
ortattak Galil
eleshetett az
t minden falu
vel megszárol-
n pusztává a
rusalám falai
l. És birkózik.
al. De hullja-
és ha körös-
eltek a buza-
zsidó állam,
ve. Igy volt
Vespasianus

rérebe került

a római hadseregnek. De Vespasianus tudta, hogy a galileai egymástmarcangolás csak játékos gyermekharcokhoz abhoz az élethalál harcához mérten, ami a római hadseregére vár, ha Jeruzsálemet megtámadja.

És Vespasianus, Galil letiprója, a brittek legyőzője, a Róma császár legnagyobb hadvezére, nem merete egyhuzamban folytatni galileai diadalját. Téli pihenőt tartott, új hadakat vont össze, ostromgépek, falkörök csokor várvevő tor-nyok szézait halmozta maga köré és csak azután, pihenet erővel merészkedett ujesztendő tavaszán szent Jeruzsálim ostromára indulni. De ha Vespasianus hadai csak tapogatózva merészkedtek egyre közelebb az ország fővárosához: a zsidó szabadságharcosok tömegei valóságos sós árnyakon repültek Jeruzsálim védelmére. A vérhegázolt Galil földjéről előneke Jochanan Gas Chalav érkezett meg a városba néhány ezer főnyi zélota seregével. Tiberiásból kétezer fegyver jött és általában, mindazok a törhetetlen lelkek, akik Galil elpusztítása után sem akartak meghódolni a rómaiak előtt, egyre erősbödő áramlással özőnlöttek a főváros felé és szaporították a védők seregét. A jeruzsálemi zéloták vezére ebben az időben Eleázár ben Simon volt, kemény akaratú, nagy koncepciójú ember, ahitek minden igyekezete arra irányult, hogy a vagyonosok és előkelők osztályában titkon terjeszkedő defetista törekvéseket elnyuljozza. Mert Josefus galileai árulása a lelkekre kétféleképen hatott. Az igaz patriotáktan még izóbbá tette az elkeseredést és a harci tüzet, de a vagyonos réteghez tartozókat és főleg azokat, akik elei ől kezdve bélepártiak voltak, gondolkodóba ejtette és nyíltabb véleménynyilvánításra sarkalta. Magában a Szanhedrinben is a mérsékelték kerültek túlsúlyba, a főpap pedig és a vele rokon-ságban lévő előkelők már nyíltan hirdették a szabadságharc reménytelenégét és a kegye-

Dohnányi Ernő Kolozsváron

Nemcsak az idei évadnak, de évtizedekre visszamenőleg is a legnagyobb szenzáció lesz Dohnányi Ernő kolozsvári koncertje. A jelenkor legnagyobb zongoraelőadójának ismerik el Európában és Amerikában egyaránt Dohnányit és kivételes ünnepek tekintik Bőcsben, Berlinben, Párisban, Londonban és Newyorkban, ha Dohnányi egy-egy hangversenyt ad.

Ez a hatalmas zenei zseni ambicionálta azt, hogy a kolozsvári közönség előtt egy ragyogó és gazdag műsor keretében bemutatkozzék és szégyen lenne, ha a szerdai estén csak egyetlen egy hely is üresen maradna a nézőtérén. Ahol Dohnányi játszik, oda messze országokból vándorolnak, napokig utaznak az emberek, hogy halgathassák őt, Kolozsvár közönségét az a ritka szerencse éri, hogy Dohnányiért nem kell elutaznia, ömaga érkezik közénk, hogy ünneppé avassa egy estét.

A newyorki State Orchester, amelynek Casella volt a vezetője, nehéz helyzetbe került, úgy, hogy már a zenekar feloszlásáról tárgyaltak. Ekkor két newyorki tőkepénzes jelentkezett és hajlandó volt rendezni az anyagokat, biztosítani a zenekar fennmaradását, de csak ezzel a feltétellel, ha Dohnányi Ernő átveszi a zenekar vezetését és az egész 1926/27-es szezonra lekötí magát. Értesülésünk szerint Dohnányi még nem adott választ, de úgy tudjuk, a legfényesebb anyagi feltételek mellett sem hajlandó magát teljesen lekötöni Ameriká számára. Idén március első napjaiban érkezik Budapestre, előbb a Filharmónikusok egy hangversenyét fogja dirigálni, első önálló zongoraestje pedig március második felében lesz.

A jövő szezonban lesz 100 esztendő évfordulója Beethoven halálának és az évfordulót az egész világon megünnélik. Magyarországon és Amerikában Dohnányi Ernő fogja rendezni az ünnepségeket, előadja és elvezényli az összes Beethoven zongorahangversenveket. Azonkívül vezényelni fogja az összes Beethoven szimfóniákat.

A zárkózott lelkű Dohnányiról nem lehet megállapítani, hogy a zongoraművészt, vagy a zeneszerzőt tartja a többre önmagában. Mi, mint zongoraművészt ma egyedülvalónak ismerjük. D'Albert, a nagy Liszt-tanítvány, akinek erős individualizmusától áthatott játékaiban évtizedeken át gyönyörködött a világ, — idő előtt megöregedett, — Sauer kora dicsőre is hűs még a hangversenytermeknek, bár szertelen temperamentumát és szenvedélyeskedését sokszor szevedik az ópusok, Paderewszky csillogása és hatásvadásza nem fedi az ideális zongoraművész fogalmát, Friedmann megértő Chopin-játékos, Schnabel finomizlésű klasszikus stílusa, — míg Dohnányiban a zongora mellett is mindig a zeneköltő dominál. Játéka tiszta költészet, melynek középpontjában naponként áll a szerző lelke és ő a sugarakat közvetítő zengő levegő.

Mindig kegyelettel és áhitattal ül a hangszeréhez és sohasem zongorázik, hanem muzsikál. És Dohnányi neve a legnemesebb tiszta muzsikát jelenti — ezt írta róla Cecil Gray, a nagy angol zenekritikus.

A legszellembibb, leganyagtalansabb stílus a Dohnányié, annyira sima és természetes, hogy észre sem vesszük a költői tartalmat közvetítő zongoraszt, mintha a poézis az előadó szívéből egyenesen a hallgató szívébe közvetlenül ömölne át.

Dohnányi Ernő hangversenye szerdán este 8 órakor lesz a Magyar Színházban.

Zsoldos tanintézet
Az ország legrégibb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsgákra, ösztöndíjra, vidéki tanulókat is.
Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Tavaszi női és férfi ruhákat

fest, tisztít UNIO, Cluj

Fiókiület Str. Barițiu No 2., Str. Iuliu Maniu 8. — Telefon 877 sz.

Ujabb letartóztatások várhatók a német kampóskeresztesek gyilkosságai ügyében

Hogyan készítették elő a fajvédők a Severing porosz belügyminiszter elleni merényletét?

(Berlin, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A jobboldali terrorakadatok orgyilkosságait ismét napirendre tűzte a porosz Landtag erre a célra ki küldött bizottsága. Tegnap Gruette Lehdert ügyét tárgyalták, Lehdert a törvényszék elítélte ugyan nyolcvévi fegyházra, azonban a bizottság sok olyan kör lényre akar kiterjeszkedni, amit a bírák a tárgyalás során nem vettek figyelembe. Lehdert egyébként elítéltetése idejében mindössze tízenhét éves volt és ezért nem lehetett halálbüntetéssel sújtani.

Még a bírósági eljárás során a fiatal gonosztevő súlyos vádakat emelt Kuba és Walle völkisch képviselők ellen, akikről azt állította, hogy ők bátorították a gyilkosság elkövetésére. Lehdert arról a következőket jelentette ki a bizottság előtt:

— A német nemzeti szövetségeknél katonai-kiképzést nyertem, 1923 tavaszán átléptem a völkisch pártba. A pártirodában megismerkedtem Allemaon szolgálaton kívüli alezredessel, aki bemutatott Walle képviselőnek. A pártirodában és általában a párt-hívők között fonketlen gyűlölettel beszélték az akkori porosz belügyminiszter, Severing ellen, aki erőlyesen nyomta el a völkisch agitációt. Amikor egy napon azt a kérdést intéztem Allemannhoz, vajjon vállaljam-e a Severing elleni merény-

letet, az alezredes kijelentette, hogy beszéljek előbb Wulle és Grefe képviselőkkel. Amikor már a tett elkövetésére került volna a sor, meggondoltam a dolgot és elhagytam Berlint. A völkisch képviselők keljazonban továbbra is levelezésben állottak.

A további kérdésekre a fiatal ember elmondotta, hogy a völkisch képviselők hatalmukban tartották és állandóan megfigyelték. Allemann alezredes súlyos szemrehányásokat tett neki, hogy a Severing elleni merényletből semmi sem lett.

— Azonban — folytatta Gruette — a Sewering féle gyilkossági tervet nem ejtették el. Egy speciális csoport vállalta az orgyilkosság végrehajtását. Egy Müller nevű hadnagy vállalkozott a dolog végrehajtására, akiről később kiderült, hogy szélhámos és a baloldaliak besugója. Nem is Müllernek hívták, hanem Dammernek hívták. Ez a Dammer egy alkalommal betört a s bamba és elvitt onnan több olyan dokumentumot, amelyből kétségtelenül kiderült, hogy a Sewering-féle gyilkossági terv mögött völkisch képviselők állnak. Erre 1923 november 13 án Walle és Kuba képviselők megbízták Dammer meggyilkolásával.

A parlamenti bizottság haladéktalanul intézkedett, hogy a két völkisch képviselő mentelmi jogát a vallomások alapján függeszék fel.

A szatmári sziguranca és rendőrség harc

Tomitza rendőrkomiszár körül

A nagyváradi tábla dönt Tomitza szabadjábra helyezéséről. Tovább zajlik a Markovicsné-féle gyilkosság ügye

Az ismert szatmári bűnügyben bűnpártolás gyanúja miatt letartóztatott Tomitza rendőrkomiszárúra vonatkozólag legutóbb közzölt cikkünkkel kapcsolatban egy olvasónk a következőket közli:

A Markovits Henrikné zöldégárusnő meggyilkolása miatt Márton István és Fehér Károlt ellen folyamatban levő bűnügyi eljárás során b. lapjuk több ízben részletesen foglalkozott a nyomozás egyes kirovó mozzanataival és különösen a szatmári rendőrségtől kért és várt feleletet és felvilágosítást a bűnügyi irányításában résztvevő Tomitza Ioan rendőrkomiszárnak homályos szereplése tekintetében. Most, miután május 3 án Tomitza Ioan letartóztatásba került, b. lapjuk olyaténképp tünteti fel erre vonatkozó cikkében a helyzetet, mintha a szatmári rendőrség adta volna meg a cattanós feleletet a Tomitzára vonatkozólag feltett nyílt kérdésekre. Ebben az ügyben, mint pártatlan olvasó, szükségesnek tartom a következő felvilágosítást a közvélemény helyes informálás céljából:

Mint tudni méltóztatnak, a szatmári rendőrség az Uj Kelet hasábjain megjelent nyílt kérdésekre semmiféle közvelel, vagy közvetett nyilatkozatok nem adott, legalább is ilyen semmiféle lapban nem olvastunk.

Ki rendelte el a letartóztatást?

A szatmári rendőrség a nyomozást a meg részéről befejezve, abban a pillanatban, amint a nyomozásról felveit iratok és a letartóztatott tettesek az ügyészségnek átadattak, az ügyet a jlek szerint a maga részéről elintézettnek tekintette és a Tomitza Ioan személyére nézve megindult diskuszzió nyomán talán csak annyi történt, hogy Tomitzát szolgálati uton felmentették az addig a szatmári vasúti állomásnál teljesített működése folytatásától és más beosztást adtak neki. Az Uj Keletben közölt azon híradás, mely szerint a szatmári rendőrség e kínos kérdésre pontot tett volna, sajnos, optikai csalódásnak mondható. A tényeknek ugyanis az felel meg, hogy nem a rendőrség intervenciójára történt Tomitza Ioan letartóztatása, hanem a vizsgálat során felmerült gyanuokok alapján a szatmári ügyészség indítványára Lisicu vizsgálóbíró rendelte el Tomitza Ioan letartóztatását.

Amit az Uj Kelet említett cikke a szatmári rendőrség kebelében fennálló rendkívüli

helyzetre vonatkozólag megjegyez, e tekintetben a tényállás az, hogy tényleg ma a kormányváltozás óta tulajdonképpen nincsen rendes prefektusa a szatmári rendőrségnek. Dumitrescu rendőrprefektus ugyanis, aki több évig vezette az ügyeket, állítólag időiglenesen szabadságra ment, miután némelyek tudni akarják, a választások lefolytatása utáni időpontig. Tény az is, hogy a kormány Nerva Paul kolozsvári aktív kapitány személyében új prefektust is kinevezett a szatmári rendőrség élére, azonban, mint utólag kiderült, a kinevezett prefektus nem hagyta ott katonai pozícióját és nem fogadta el a kinevezést. Ezek szerint, miután a szatmári kombinációba került Pu iciu Traian a román impérium első szatmári rendőrprefektusa — nem tudni, mi okból — nem lett újból szatmári rendőr prefektusnak kinevezve, a helyzet ma az, hogy Dumitrescu prefektus, akinek működése alatt Markovits Henrikné eltűnése ügyében az eljárás megindult és holtpontra került, a mai napig Szatmár rendőrprefektusa — szabadjábra és a prefektus teendőit de facto Zulfirescu rendőrségi igazgató intézi.

Ezek szerint az Uj Kelet által a szatmári rendőrséghez intézett nyílt kérdések Dumitrescu prefektust, aki hivatala lett volna válaszolni, már nem találják aktív működésben. Pedig a prefektus urnak arra a kérdésre is felelni kellett volna, hogy a Márton házaspár leleplezésekor kiderült tényállás alapján miért nem rendelte el Tomitza Ioan komiszár ellen a fegyelmi vizsgálatot? Hiszen minden veréb arról csripelt akkoriban Szatmáron, hogy a szatmári rendőrség és sziguranca között igazalmas tárgyalások folvtak az igazság kiharcolása érdekében.

Tomitza letartóztatása körül azonban még nem zárultak le az akták. Ugyanis a szatmári törvényszék büntető-tanácsa, amely a vizsgálóbíró intézkedését felülbírálta, úgy találta, hogy nincsen elég alapos indok Tomitza letartóztatására és elrendelte Tomitza szabadjábra helyezését. Az ügyészség azonban felfolyamodást jelentett be a törvényszék végzése ellen és ma az iratok már a nagyváradi ítélőtábla előtt fektüsznek további döntés céljából. Mindenesetre érdeklődéssel várjuk a felsőbb bíróság állásfoglalását ebben az ominózus ügyben. A Tábla döntéséig a letartóztatott komiszár továbbra is az ügyészség foglya marad.

A helve

Május h életét Fre legjelentőse remtője. Els ideggyógyász feltevések ből sok legtöbb megdöbbené Freud prof nyege odako megnyitvan szódó mozza elsősorban s a törtétekek, ben, az ug nak le.

A pszichi helyesebben sitó morajjal saját idegélet érvényesülése kiváló bécsi előtti pszichia a hisztériát k ták gyógyítat zettek eredm tekintetben v amennyiben g datositásával esetlen nagy Freud léle

feltételezésben struktúrája és vágnak és ér éiesi lehetősé természetesebb cikok béklyói Vagyaink és tudatalatti mé ahol is olyan amelyek végző súlyos természet pedig a mai t méletlenebb t székszuális élet mézertes, hogy tok l-sznek az san a serdülő nyestülhnek k jában kísértene megbotogelésbe lehetőséget.

Elgondolhat a polgári etik milyen megdöb s nyílt felfede számára az i pontoknál, főlk üzöttei, a leg vezérlo igazsá egy évtizeddel tudós lett, a beszélni, ha má A pánszexuali mely természet s olyan jelenség s ilyekezett me gében semmi k

Lehet, hogy vannak tulzasa állapitassai, az a freudi premie arra, hogy az e saít, szétfolyó ő sen általuk érte rázni. Az álmo lődések világá megvilágításába kiváló tud/s él egyes álmok kú kat a rejtett, l motívumokat, a és tudattalan le kezési felületein lenül Freud pro ő előtte is volta önálló intuícióva

Keresk

A hetvenéves Freud professzor

Május hatodikán töltötte be hetvenedik életévét Freud professzor, a modern lélektan legjelentősebb és most már halhatatlan megteremtője. Első művei forradalmat jelentettek az ideggyógyászatban és a természettudományi feltevésekből kiinduló lélektan terén. A tudósok legtöbbje, a tudomány filiszterei, époly megdöbbenéssel, mint lekicsinyléssel fogadták Freud professzor tanításait, amelyeknek lényege odakonkludált, hogy az emberi lélek megnyilvánulásait nemcsak a tudatban lejátszó mozzanatok irányítják döntőleg, hanem elsősorban s talán legvégzetesebben éppen azok a történetek, amelyek lelki életünk mélységeiben, az úgynevezett tudatalattiban játszódnak le.

A pszichiátria vaskalaposai ezt a feltevést, helyesebben felfedezést természetesen visszautasító morajjal fogadták. Mindazok azonban, akik saját idegéletükben érezték a freudi igazság érvényesülését, rajongó megértéssel fordultak a híváló bécsi professzor tanításai felé. A Freud előtti pszichiáterek az idegbajokat, főleg pedig a hisztériát külső orvosi beavatkozásokkal akarták gyógyítani, amelyek rendszerint nem vezettek eredményre. Freud módszere ebben a tekintetben valóban forradalmi jellegű volt, amennyiben gyógyításait a tudatalatti élet tudatosításával kísérte meg és pedig a legtöbb esetben nagy sikerrel.

Freud lélekanalizálásának zsenialitása abban a feltételezésben rejlett, hogy a társadalom mai strukturájára és etikai berendezkedésére mellett a vágyak és érzéseknek nincsen természetes kielégési lehetőségek, mert hiszen legősibb és legtermészetesebb ösztönöket a polgári konvenciók bélyegekkel el a tudat küszöbéről. Vagyunk és érzéseink legtöbbje így a lélek tudatalatti mélységeibe kénytelenek menekülni, ahol is olyan megbetegedéseket idéznek elő, amelyek végső fokán hisztériára és egyéb más súlyos természetű neurózisra vezetnek. Miután pedig a mai társadalmi berendezkedés a legkíméletlenebb tilalomfakat és tabukat főleg a szexuális élettel szemben állítja fel, csak természetes, hogy a szerelmi vágyak és gondolatok I-szerek azok, amelyek — miután különbözően a serdülő leányoknál és fiúknál nem érvényesülhetnek kellő szabadsággal, — álmok alakjában kísértének fel, vagy pedig hisztérikus megbetegedésekben keresnek maguknak kielégési lehetőséget.

Elgondolható, hogy a prűd filiszterizmus s a polgári etikától áthatott osztálytudomány milyen megdöbbenéssel fogadta ezeket a merész s nyílt felfedezéseket. Azok azonban, akiknek számára az igazság fontosabb az előírt szempontoknál, főleg pedig a hisztéria és neurózis úzóitai, a legnagyobb szeretettel fogadták el vezérő igazságként a freudi felfedezéseket s egy évtizeddel ezelőtt Freud olyan divatos tudóssá lett, akiről minden szalonban illet beszélni, ha másért nem: a pikantéria kedvéért. A pánszexualitás divatos korszaka volt ez, mely természetesen kitermelte a maga tulzásait s olyan jelenségeket is a freudista teória szerint igyekezett megmagyarázni, amelyeknek lényegében semmi közük nincs a freudizmushoz.

Lehet, hogy magának a freudi teóriának is vannak tulzásai és nem egészen helytálló megállapításai, az azonban ma már kétségtelen, hogy a freudi premiszsa helyes volt s főleg alkalmas arra, hogy az emberi cselekedetek ellentmondásait, szétfolyó összefüggéstelenségeit meg lehessen átaluk érteni, meg lehessen velük magyarázni. Az álmokosnyvokba és a hibrid képzelődések világába utasított álmok világa Freud megvilágításában pontos értelmessé nyert. A híváló tudós éles analízissel bontotta fel az egyes álmok kuszaságát, kimutatva bennük azokat a rejtett, legtöbbször szexuális vonatkozású motívumokat, amelyek létrehozták. A tudatos és tudatalatti lelki élet éles szétválasztása, érintkezési felületeinek pontos megvonása kétségtelesen Freud professzor érdeme, jóllehet már előtte is voltak olyan kísérletezők, akik hasonló intuícióval igyekeztek annak kimutatására, hogy szerelmi és lelki életünk tévelygésai és perverzói korántsem biológiai, vagy traumatikus eredetűek, hanem elfojtott ösztönöknek és képzeteknek megnyilvánulásai.

A freudi pszichoanalízis elméletének egyes tulzási természetesen kitermeltek a megfelelő reakciókat is. Az Adler professzor körül csoportosuló pszichiáterek egyrésze a tudatalatti élet vezérő motívumaként nem a pánszexualitást, illetőleg az elfojtott gyönyör-komplexumokat jelölik meg, hanem a hatalmi törekvéseket, melyek a felnöttekben antiszociális akarákban nyilvánulnak meg s az úgynevezett „Mind derwertigkeitsgefühl“-t hozzák létre. Hogy mennyiben van Adlernek és követőinek igaza, azt ma még háborzott bizonyossággal eldönteni nem lehet, viszont kétségtelen az, hogy a freudizmus számos és elválhatatlan értékű gyakorlati eredményt tud felmutatni a hisztéria

sára, hogy szerelmi és lelki életünk tévelygésai és perverzói korántsem biológiai, vagy traumatikus eredetűek, hanem elfojtott ösztönöknek és képzeteknek megnyilvánulásai.

Az export erőteljes fokozását határozta el a mai koronatanács

Szabaddá teszik az exportcikk kivitelét, a behozatalt pedig a minimumra redukálják a lej szanalasa érdekében. Tovább estek a külföldi devizák

(Bucuresti Bukarest, május 8. Az Uj Kelet tudostojától.) A cotroceni palotában a király elnökletével megtartották a koronatanácsot, amelyre azonban csak a miniszterek kaptak meghívást. A kormány tagjai közül csak Popovici Dori beszarabiai miniszter hiányzott, aki vidéki propagandauton van.

A kormány az uralkodó elé terjesztette az összes napirenden levő kérdések megoldásait. Elsősorban azokról a technikai természetű intézkedésekről volt szó, amelyek a devizaoperációk ellenőrzésére vonatkoznak. De nyilvánvaló, hogy a helyzet orvoslása csupán a kivitel fokozásával lehetséges. A kormány által az uralkodó elé terjesztett adatok szerint az export számára rendelkezésre álló készletünk van, petróleum 3 millió font sterling értékű, petróleummelléktermékek egymillió font sterling értékű. Ezek a mennyiségek egy hónapra belül szállíthatók. Exportálható továbbá: levágott tölgyfa egymillió lej, fehérített félmillió lej értékben. Ezenkívül 15 ezer vagon tuza, majdnem 40 ezer vagon tengeri. Az exportálható élőállatok kb. 2 milliárd lej reprezentálnak. A kormány meg van győződve, hogy az export fokozásával helyreállítja a fizetési egyensúlyt, amelynek deficitje okozta a külföld bizalmatlanságát és lehetőséget a lej ellen irányult manővereket.

A tanácskozásokról szóló hivatalos kommunikét a ma este megtartandó minisztertanács fogja megszövegezni. A távozó miniszterek az újságíróknak kijelentették, hogy alapos vizsgálat alá vették a pénzügyi helyzetet s azokat a rendelkezéseket, amelyek életbeléptetését, a lej árfolyamának biztosítására terveznek. Megállapították, hogy a behozatalt a minimumra kell redukálni s ezzel szemben a kivitel teljesen szabaddá teszik azokra az áruakra, amelyekből Románia felesleggel rendelkezik.

A koronatanács után a kormány tagjai értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a vámtarifák kérdésének végleges rendezéséig egy úgynevezett „sürgős átmeneti vámrezsime“ léptetnek érvénybe. Az erről szóló királyi dekretum már holnap megjelenik. Az új rezsim a behozatalt csak néhány megállapított cikkre enged meg, ugyanakkor pedig az összes kivihető cikkeket exportját engedélyezi.

A tőzsdetanács ma délelőtt tárgyalta a Banca Nationala igazgatóságával a devizahivatalok működése ügyben. Elnararozták, hogy a központi devizahivatalnak kurzusirányító s ezenkívül devizaellenőrző szerepe lesz. A mai kurzust a Banca Nationala 1340 lej font alapár szerint állapította meg.

Ma délelőtt a bukaresti pénzpiaccon meglehetősen kínáló volt idegen valutákban, vevő azonban kevés volt.

Az erdélyi és bánáti pénzpiaccon a devizák árai tovább csökkentek. A kínáló erősbödött,

és a neurózis gyógyítása terén. Számos fiatal leány, asszony köszönheti Freud tanácsának, hogy ép és erős lélekkel tért vissza az egészségesek társadalmába és mindörökké megszabadult azokról a kegyetlen lidércnyomásokról, amelyeket a mai társadalom és etika kényszerít a szabadságra és örökre teremtett emberi lelkekre.

A zsidóságnak, amelyhez való hozzátartozását Freud mindenkor büszke öntudattal és önérzettel hangsúlyozta ki, külön is örömet kell éreznie afőlött, hogy ez a hetvenéves tudós, tul az élet nagy harcain, pompás egészségben és még mindig fáradhatatlan energiákkal és alkotó készséggel megajándékozva megy elébe az életnek. Freudot hetvenedik évfordulója alkalmából a világ minden részében élő tudósok és egyesületek halmozták el szerencsehívánataikkal.

(s. l.)

a kereslet viszont csökkent, úgy, hogy a piacon bőségesen van áru. A lej Zürichben ma is 180 szantimon jeyezték, de a belföldi forgalom devizaárai 195 os zürichi lejkurzusnak felelnek meg.

A bukaresti tőzsdén esnek az árak

Bucuresti Bukarest, május 8. Illetékes helyen konstatálják, hogy a lej esése következtében keletkezett pánik megszűnt. A Banca Nationala-hoz érkezett jelentések szerint mindenütt nagy kereslet mutatkozik külföldön a lej iránt, viszont a belföldön nagy mennyiségben dobják piacra az idegen devizákat. Illetékes körök remélik, hogy a helyzet egy-két napon belül újól normálssá válik.

A bukaresti tőzsdén egész napon át szakadatlanul estek az árak. A Banca Nationala ma reggel 1340 lejben állapította meg a font sterling paritását, de látva, hogy az árajánlatok valamennyien ezen áron alul vannak, 11 órakor 1280-ra szállította le a hivatalos árfolyamot. De ezt az árfolyamot is áttörték az ajánlattevők, úgy hogy 12 órakor már csak 1250 volt a font sterling ára. A bukaresti esti tőzsdén Newyorkot 25875 lejért, Zürichet 5030, Bécsét 3690 és Prágát 772 áron ajánlották.

A kormány foglalkozott azzal a ténnyel, hogy a kereskedelmi áruk 30-50 százalékkal emelkedtek a lejesés következtében. A kormány meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket a mértéktelen áremelések megakadályozására, illetőleg azok csökkentésére.

Szűszavú kommuniké a minisztertanácsról

Ma este minisztertanács volt, amelyen megszövegezték a mai koronatanácsról kiadott kommunikét. A kommuniké rendkívül szűkszavú és figyelemreméltó, hogy az Averescu személyes kézírása. A kommuniké egyébként szó szerint a következő:

„A mai minisztertanács, amelyen az uralkodó elnök, részletesen megvizsgálták a pénzügyi és gazdasági helyzetet a lej esésével kapcsolatban. Elhatározta a minisztertanács a szükséges és a lehetőséghez képest teendő intézkedéseket a helyzet megjavítására. Ezen intézkedések között van elsősorban az export intenzifikálása, valamint az is, hogy a kincstári kiadásokat szigorúan a költségvetés keretein belül fogják effektuálni.“

A kommunikén kívül semmilyen más nyilatkozatot nem voltak hajlandók adni a miniszterek. A kommuniké egyébként nagy megelégedést keltett. Azt, hogy a kiadások a költségvetés keretein belül maradhatnak meg, feltétlen liberális győzelemnek tekintik.

Kipálás ellen Podol!

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat szintartóan, bármilyen színre. Végárufestés adjusztálva.

„Kristály“ keletkező, vegytisztító és gőzmosógár, Gluj, Telefon 500

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és magyar zsidóság aseptapja Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marion Erno...

Az Uj Kelet főkiadóhivatalai és szerkesztősegei: Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezeredvi emléktér 2. (Ercsüzet).

Aradon: Horváth János Lóbl Hirlapiroda Str. Romanului 2. (Zrinyi-u). Sighetul-Marmatiei-Máramaroszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség. Timisoara Tomesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy u. 2.

A mai naptár

Vasárnap

5686. Ijjar 25. 1926. május 9.

Hétfő

5686. Ijjar 26. 1926. május 10.

Kedd

5686. Ijjar 27. 1926. május 11.

Az Uj Kelet legközelebbi száma a közbesző hivatalos ünnep miatt szerdán reggel jelenik meg.

Etemették Nordau hamvait Tel-Avivban. Jeruzsalemről jelentik: Május ötödikén temették Tel-Avivban Max Nordau Palesztinába hozott holttestét. A temetés impozáns volt és a gyászmenetben körülbelül huszezen vettek részt.

A lengyel baloldali blokk kap megbízást kormányalakításra. Varsóból jelentik: A köztársaság elnöke közölte Rataj parlamenti marsallal, hogy miután Vrosnak nem sikerült kormányt alakítani, hajlandó a baloldali blokk egy képviselőjét megbízni a kabinetalakítással.

Óriási vihar a fővárosban. Bukaresti jelentések szerint az éjjeli óriási vihar tombolt a fővárosban. A villám számos helyen becsapott és nagy pusztításokat okozott.

Öszig letárgyalják az összes jugoszláv panama-ügyeket. Belgrádból jelentik: Radics István ma megjelent Uolovics miniszterelnöknél, akivel a korrupció ügyében beadott interpellációjáról tárgyalt. Ebben a kérdésben a kormány koscicóban kétféle felfogásra alakodik.

Állami keze esbe kerül vissza a bukaresti opera. Bukarestből jelentik: A fővárosi opera delegált igazgatója Georgescu ma délelőtt megjelent Go'disnál és bejelentette lemondását azzal, hogy az opera kevés szubvenciót kap és így nem vállalhatja az erkölcsi felelősséget az opera működéséért.

Tolstoj Leo unokáját elváltatják férjével. Prágából jelentik: A prágai törvényszéken kedden tárgyalták Tolstoj Vera grófnő válóperét és a bizonyítási eljárás befejezése után a bíróság helyt adott a grófnő keresetének és elváltatotta férjével, Bakovszki Ulrik kereskedőtől, akivel 1920-ban muzulmán házasságot kötött.

A kommunista pör hatodik napja. A kommunizmussal vádolt ifjurmunkások nagy érdeklődéssel kísért perének mai tárgyalásán folytatták a tanúk kihallgatását. Nagyon sok azoknak a tanúknak a száma, akiknek vallomása a per szempontjából lényegtelen és ezért a tárgyalást vezető Solo mon hadbíró ezredes, aki egyébként a legnagyobb türelemmel vezeti a hozsura nyuló kihallgatásokat, felhívta a vádlottak figyelmét arra, hogy egyáltalán nincs értelme annak, hogy a lényegtelen tanúk serege felvonuljon a bíróság elé.

Szülői értekezlet a Tarbutban. A Tarbut-iskola kuratóriuma ezuttal közli a közönséggel, hogy az igen fontos kérdésben összehívott mai szülői értekezleten szívesen látja mindazokat, akik az iskola ügyei iránt érdeklődnek.

Letartóztatnak két belgrádi bártulajdonost. Belgrádból jelentik: A belgrádi rendőrség az elmúlt éjszaka letartóztatott két bártulajdonost: Zvanger Ivánt, aki a napokban zárta be a Palace Kristal mulatót és Csirkovics Oszkát, a Moulen Rouge igazgatóját.

Utolsó divatu aljplissó és himzésminták megérkeztek. Műhímozó szalon, Str. Memorandului (Unit-u.) 15.

Érvénytelenítették a volt parlamenti képviselők vasuti szabadjegyét. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága hivatalosan közli, hogy a volt képviselők és szenátorok vasuti szabadjegye május 11-én érvényét veszti.

Ciuto Aurél előadása a kisebbségi problémáról. Az Erdélyi és Bánáti Román Sajtószindikátus rendezésében ma, vasárnap délután 4 órakor tartja meg Ciuto Aurél kollegánk előadását „Kisebbségi problémák” címmel.

Kedden kezdődik a választási igazolványok szétosztása Kolozsváron. Craicin táblabíró, a kolozsvári járásbírószék vezetője ma hirdetőmentet adott ki, melyben a választói igazolványok átvételének módjait, helyét és idejét állapítja meg.

Figyelem! Mit a készlet tart! T. vásárló közönség! A napról napra fokozatosan növekvő zódo drágaság dacára sikerült egy nagyobb mennyiségű előrendű LISZT-készletet előnyösen megvásárolnunk és azt a következő áron árusítjuk, kizárólag zsákjételeben hazaszállítva.

LISZT-készlet elnyösen megvásárolnunk és azt a következő áron árusítjuk, kizárólag zsákjételeben hazaszállítva. 0 kg liszt - kg. - L. 21- 0 sima " " 18-50 Főző " " 16-25 5-ös kenyér " " 14-50 Termény- és Lisztkereskedés, Cluj, Cal. Regele Ferdinand 72. (volt Legman-üzlet). Telefon 11-65.

A sékel megváltása jelenti a hozzátartozandóságot azokhoz, akik a zsidó nép jövőjét szívükön viselik és annak kialakulásáért felelősséget éreznek.

Hétfő, 1926 május 10. Pfliff énekmeister... nap este fél... disztermében... A len... ság előtt... ság előtt te... leni bünper... fiak csoportja... abból a cábó... léptessenek éle... városának egy... Wrocyzski eg... közül ketten... politikai rend... A vád a meg... puccsot tervez... nek csak a tit... azokat, akik e... zati rendszerrel... tervet arra az... sikerül megindí... haditsnáca. A... Eideig szövetv... Eljegy... lozsvárról eljegy... Jakab M... jegy esek... Fűredi... bánya jegyesek... Házassa... a „Temesvári H... délelőtt házassá... Ius kolozsvári... Hatszáz... rikai rádiógyá... ból jelentik: A... si öjót bajos dol... des kísérletek és... meg a mai form... nek mondható... módja ezer és ez... fű ödik. Minden... hogy ebben sem... gától elragadni... az, hogy a szaba... felfedezéséig zava... külön rádióosztá... tőlésleatitok szá... körülbelül 80 ezer... gedély vár elinté... kérés nélkül bár... kcs.ülék beállítás... ren oly előrehalad... a technika vivmá... állomásokat vette... azért történt, hog... tasanál ne legyen... az elkő amerikai... enki-leleményessé... év muiva 1200 g... rádió-készülékek... lalkoznak. De nem... jellemzi az amerik... d-kelt töke ngyse... dollárra becsülhet... rádió igényel. Er... rádióállomása van... millió készülékkel... érők véleménye... lék-készlet Amerik... fontosabb exportci... reggel hét órakor... nál szokásos zene... ér véget jazz band... törvészet minden... sorokon és ha v... volna tájékozva a... órákor pontos info... a kalarábé árfolyan... tási kampányon a... járszani. Az elnök... Amerikát, hanem... programbeszedeiket... kényszerült tömege... vázolatják elveise... zönség 450 millió... szemben az autóvá... orgalmazott. Az au... minden husz ember... dollár és minden h... lék. H: ehhez vessz... kédsai folyamatának... és a rádió hatalm...

Pfeiffer Alfréd operaénekes, kiváló énekemester tanítványainak hangversenye ma, vasárnap este fél 9 órakor lesz az Unitárius Kollégium dísztermében megtartva.

A lengyel fasista puccsisták a bíróság előtt. Varsóból jelentik: Az itteni járásbíró-ság előtt tegnap kezdődött a lengyel fasisták elleni bűnper tárgyalása. A fasiszták „lengyel hazafiak csoportja” címet titkos szervezetet létesítettek abból a céltól, hogy egy nacionalista diktatúrát léptessenek életbe. A vádlottak között van Kielce városának egykori vajdája, Pantoslawski, továbbá Wroczanski egykori hadgyimnászter. A vádlottak közül ketten és pedig Lesniowski tábornok és a politikai rendőrség egyik főkomiszáriusa meghalt. A vád a megjelentek ellen az, hogy jobboldali puccsot terveztek, amelyre fel akarták fegyverezni nemcsak a titkos szervezet tagjait, hanem miad- azokat, akik elegetlenek voltak a mai kormány- zati rendszerrel. Kidolgoztak már egy mozgósítási tervet arra az esetre, ha a jobboldali forradalmat sikerül megindítani. A szervezetnek megvolt a saját hadsáncsa. A per hosszú ideig fog elhúzódni. Előző szöveg: tanu van beidézve.

Eljegyzés. Dr. Simon Miklós ügyvéd Kolozsvárról eljegyezte Gara Alcot Budapestről.

Jakab Mimi és János Dezső Satu-Mare megyések.

Füredi Jenő és Hochteit Margit Nagy- banya jegyesek. (Minden külön értesítés helyett)

Házasság. Finta Zoltán, a kiváló író, a „Temesvári Hírlap” belső munkatársa, tegnap kötött házasságot költő Temesváron Tadea Lili kolozsvári iparművészével.

Hatszázmillió dollár töké áll az amerikai rádiógyártás szolgálatában. N wyork- tól jelentik: A rádió fejlődését és tökélete- sítését bajos dolog volna megnevezni. Évtize- des kísérletek és találgatások után ismerjük meg a mai formájában és a ma már tökéletes- nek mondható hanghullám-leadás és felvétel- módja ezer és ezer felfedező és kutató nevéhez fűződik. Minden ország termelt felfedezőket és hogy ebben sem hagyja Amerika a pálmát ma- gától elragadni, mi sem bizonyítja jobb n, mint az, hogy a szabadalmi hivatal, amely a rádió- felfedezések zavartalanul tudott funkcionálni, külön rádióosztályt létesített a nagyszámu rádió- tökéletesítők számára. A helyzet ma az, hogy körülbelül 80 ezer rádió-ökéletesítést kéri en- gedély vár elintézésére. Amerika külön engedély- keres nélkül bárkinek engedélyezett felvétel- és ülék beállítását és ezzel a rádiónak ugy az ipar és a kereskedelem, mint a tudomány ter- ren oly előrehaladást nyújtott, amely páratlan a technika vívmányai között. Kizárólag a leadó- állomásokat vette ellenőrzés alá, de ez is csak azért történt, hogy a hullámhosszok megválasz- tásánál ne legyen zavar. 1921 őszén jelent meg az első amerikai rádióprogram és jellemző a ennek leleményessége az, hogy ma már, alig öt év múlva 1200 gyár léteült, amelyek csupán rádió-készülékek és kellékek előállításával fog- lalkoznak. De nemcsak az ötlet és leleményesség jellemzi az amerikai rádióipart, hanem az ér- deklét tökéletessége is. Jelenleg 600 millió dollárra becsülhető az az összeg, amelyet a rádió igényel. Érdekes adat az is, hogy 230 rádióállomása van Amerikának és mintegy öt- millió készülékkel hallgatja a közönség. Szak- érők véleménye szerint a jelenlegi rádió-készü- lék-készlet Amerikában húszmillió és egyik leg- fontosabb exportcikket képezi. A program- raggal hét órakor kezdődik a testgyakorlatok- nál szokásos zene ütemével és éjjel 3 órakor ér véget jazz band tánczenével. A politika, művészet minden ága képviseli magát a mű- sorokon és ha valamelyik háziasszony nem volna tájékozva a piaci árak felől, délelőtt 9 órakor pontos információt szerezhet a csirke és a kálarabé árfolyamáról. A jövő elnökválasz- tási kampányon a rádió fontos szerepet fog játszani. Az elnökjelöltek nem kell beutazzák Amerikát, hanem a rádióhullámokra bizzák program-szövegeiket és a hallgató és hallgatásra késznyerűk tömegekkel szemben kényelmesen választhatják elveiket. 1925 ben az amerikai kö- zönség 450 millió dollárt költött rádióra, ezzel szemben az autósárlás 14 ezer millió dollárt orgalmozott. Az autó átlagára 1200 dollár és minden husz emberre jut egy autó, a rádió 80 dollár és minden husz emberre esik egy készülék. Ha ehhez vesszük az autó és a rádió fej- lődési folyamatának különbségét, nyilvánvaló lesz a rádió hatalmas perspektívája.

Halálosvégü vasuti szerencsétlenség gondatlanságból. Bukarestből jelentik: Mo- inesti és Adjud között ma délelőt súlyos vas- uti szerencsétlenség történt. A palinesti felől Moinești-be tartó tehervonat összeütközött a vonalon veszteglő tehervonattal. 13 kocs ki- borult és összetört, közöttük 4 vagon, amelyben élőállatok voltak. Két fészek, névszerint Boicu és Olariu halálosan megsebesültek. A szeren- cétlenséget gondatlanság okozta.

Feljelentette magát, mert mardosta a teiklimeret. Nagyváradról jelentik: Balog Arpád, a kolozsvári Transilvania butorgyár volt iaktárnoka, jelentkezett a nagyvárad- i rendőrségen és kérte letartóztatását. Vallomása- ban elmondta, hogy 1919-ban egy székely kü- lönművészek volt a tagja és midőn bihar- megyei Csicske községben tiltott fegyverek után kutattak, a különítmény tagjai egy 12 éves parasztlányt agyonlőttek. Ő ezalatt a fiu- eddassányjánál tartott házkutatást és midőn az asszony ellenkezni próbált, néhány bajnott- dőfészel leterítette. A nagyvárad- i rendőrség táviratiilag kért felvilágosítást az esetre vonat- kozólag a csicskei csendőrségtől. Megállapítást nyert, hogy az illető parasztlányt azelőtt az után feiggyógyult és így Balogot nem terheli gyilkosság.

Május 15-én jelenik meg a Mocianu-féle Országos Vasuti Menetrend nyári kiadása. A círcs- kiállítású 100 oldalas könyv ára most is csak 40 lej. Tartalmazza az összes állomások román- magyar és magyar-román névsorát, kilométer tá- volságait, összes vonatok és autóbusszjáratok új me- netrendjét. Könnyen áttekinthető térkép. Praktikus összeállítás; megbízható adatok, egyedül tökéletes az utazó közönség részére megfelelő, részletes menet- rend, mely a vonatok csatlakozásait is kimutatja. Árúszitva lesz az ország összes könyvkereskedése- i- ben és újságárúsi helyein. Kiadóhivatal: Cluj, Strada Radu 4

Átkisérték az ügyészségre a CFR élelmezési panamájának vádlottait. Megirtuk tegnap, hogy a rendőrség letartóztatta Zegreanu Valért és Vasile Nicorát, a CFR élelmezési osz- tályának főtisztviselőit. Pop Jonel komiszár ma délelőt befejezte a vizsgálatot Zegreanuék ügyében és az aktákat, amelyek többszáz oldalra terjednek ki és amelyen Pop három hónapon keresztül dol- gozott, a letartóztatottakkal együtt áttette az ügyész- séghez. A vádtañacs kedden dönt további fogva- tartásuk felől.

Rendület a fogászok és fogorvosok iratainak revíziójáról. A közegészségügyi miniszterium közli, hogy mindazon fogorvosok, akár rendelkeznek diplomával, akár nem, akik az 1923. évből származó törvény alapján el- vannak ismerve és akik nem voltak megidézve a bizottság elé aktáik felülvizsgálása céljából, sürgősen közöljék címüket a bizottsággal, amely május hó végén beszüneteti működését és az általa nem láttaozott működési enge- délyek érvényüket veszítik.

Utazik Palesztinába? Nem indulhat el a legújabb Palesztina-Egyiptom Utmutató (Bae- decker) nélkül, amely minden lépését megkönnyíti. Ára vászonkötésben, térképpel 200 lej. Megrendel- hető az Uj Kelet könyvosztályánál.

Honcsertakarók, brokátok, butorszövetek legolcsóbb bevásárlási forrása Back Bernát, Oradea-Mare, P. Regina Maria I. Telefon 9-55

Tavaszi vásár mélyen leszállított árakkal.

- Muslin harisnya lei 88
Cérna flor lei 97
Selyem flor lei 115
Selyem, tartós 150-180

Keztyű és kötöttáru nagy választékban HELIOS-nál Főtér 7 szám.

A kormány kolozsvári lapja és az Uj Kelet. A kormány kolozsvári lapja, a „Biruinta” mai számában egy különös és teljesen érthetetlen bírt közöl. Eszerint a kolozsvári hadbíró-ság állítólag eljárást indított az Uj Kelet szerkesztősége ellen egy közlemény miatt, amelyben azt írtuk volna, hogy a kommunista ifjumenekások porérek összes vádlottai románok. Annál nagyobb a csodálkozásunk a hirdás fölött, mert ilyen természetű közlemény az Uj Keletben soha nem jelent meg, annál kevésbé, mert hiszen a vádlottak nevei az első pillanatra elárulják, hogy nem románok. A kormány lapjától elvárjuk, hogy az ilyen híreket nagyobb körül- tekintéssel bírálja meg, mert jelen esetben nem tételezhetünk fel mást, mint azt, hogy vagy naiv tévedésről, vagy tudatos ferdítésről van szó.

Rejtélyes gyilkossági kísérlet a kas- sai Fő-utcán. Kassáról jelentik: Pár nap óta egy fölött rejtélyes gyilkossági kísérlet fel- derítése foglalkoztatja a rendőrséget. A közel- múlt napok egyikén éjszaka a kaszárnyák felől egy segítségért kiáltozó ember futott végig a Fő-utcán. „Segítség, megölnek” — ordította és roskadozó léptekkel vonzolta magát a Fő-utca és Harang-utca keresztezésénél álló bérkocsi- standig, ahol egy katonatisztekéből álló társaság éppen kocsiba szállott. Pár pillanat múlva ért a helyszínre a rendőrségem is, aki először azt hitte, hogy a segítségért kiáltozó ember a tiszt- társasághoz tartozik. Megállapította a rendőr, hogy a fiatalember, Zdanek Jemár adóhivatali tisztviselő csak véletlenül került össze a tiszt- tekkal, kikkel egyébként semmi dolga sem volt, ellenben egy egészen különös történetet mon- dott el arról, mi történt vele pár perc előtt a Stefanik-kaszárnya kapujánál. Zavaros és szag- gatott előadásából megtudta a rendőr, hogy a tisztviselő kissé boros fővel hazafelé tartott, amikor a kaszárnya előtt eléjebukkant egy elötte teljesen ismeretlen férfi, aki egy késsel rátámadt és mellbeszurta. A tisztviselő nem tudta magyarázatát adni, miért érte a támadás és még csak hozzávetőleges személyleírást sem tudott adni támadójáról. A rendőr tényleg konstatalta, hogy a tisztviselő mellén kés- szurástól eredő seb van és a sebesültet kórházba szállíttatta, de segítségnyújtás és láttelel felvétel után hazabocsátották. A rendőrség másnap folytatta a nyomozást a titokzatos merénylet felderítésére, de a tettes személyét illetően semmi támpontra nem akadt. Azt a feltevést, hogy a tisztviselő ittas állapotban öngyilkos szándékkal maga szurt volna a mellébe, meg- cáfolta az a körülmény, hogy zsebében meg- találták zsebkését, melyen azonban semmilyen vérnyom nem volt. A rejtélyes utonálló merén- ylet kinyomozása egyelőre továbbra is gondot ad a rendőrségnek.

Figyelem! Kárpitosok és kocsigyártók kellékeit legolcsóbban Back Bernát áruházában sze- rezhetik be. Oradea-Mare, P. Regina Maria No 1. Telefon 955

us 10
lamentali
karestből
vatalosan
vasuti
Utoljára
ni ezek.
ebbségi
Román
nap dél-
kollegánk
Az elő-
A szin-
el. Tekin-
az előadás
ási iga-
n. Cracin
je ma hir
i igazolvá-
dejét álla-
tói igazol-
ál osztják
u O betűs
szólában
ó áig a
én, az R
18, 19 és
5-ös számú
5, 17, 18,
z A betűs
ámu szobá-
6, 17 és
a'alos órek
uteanu já
4, 15 én.
8 értél
0 án egész
D, N és L
és számú
p dig: 12
pedig csak
án csak dél-
n-p, az L
5 és számú
. És pe-
sp. 13-án
5 és 17 én,
és 19-én
egész nap,
X és Z be-
an 3-7 ig
11-én Ta,
15-én Tr,
Ui, Un,
n Va, 19 én
Vi, Za, Zd,
aszó igazol-
olványok és a
adják ki.
e, azok nem
let tart!
Apra foko-
s g daóra
órendű
ro'nak és
á-usitjuk,
szállítva
21-
18-50
16-25
14-50
és, Cluj,
Legman-
fon 11-65.
ot azok-
viselik
reznek.

KÖZGAZDASÁG

Felfüggesztik a kolozsvári adókielölőbizottság működését

A már eddig kivetett pótdadót is revízió alá veszik

(Cluj-Kolozsvár, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután 6 órakor Kolozsvár város állandó választmánya nagyfontosságú ügyben ülést tartott. Az ülésen Mihali polgármester elnökölt és azon az állandó választmányi összes tagjai részt vettek.

Osvada, bizottsági tag, pénzügyi szakreferens az ülés kezdetén előterjesztést tett arról, hogy a városi adóhivatal helyiségében működő adóbizottság ellen az utóbbi időkben sok időnként felebezés és még több súlyos természetű panasz érkezett be. Ez az adóbizottság vetette ki ugyanis a városi pótdadókat, taksákat (cég-táblaadó, telekadó, köztisztasági adó, összesen 38 féle adónem). Ezekből az adókból évenként mintegy 28 millió folyt be a város kasszájába és ez az adóösszeg volt az, amelyből a villamos és vízdíjakon kívül a város az összes évi kiadásait fedezte.

Osvada előterjesztése szerint az adókielölő bizottság ellen olyan súlyos természetű panaszok merültek fel, hogy a bizottságok eddigi összes működését, szóval az egész városi pótdadókielölést alapos revízió alá kell venni s amennyiben a felmerült panaszok a valóságnak megfelelnek, az összes pótdadókat újból kell kivetni, ugyanakkor más bizottságot kell kinevezni.

A állandó választmány tagjai nagy figyelemmel hallgatták meg Osvada előterjesztését és egyhangúlag hozzájárultak ahhoz, hogy a városi választmány működő adókielölő bizottság működését azonnal felfüggeszték fel, a revíziót elvégzéséig és, hogyha szükség mutatkozik rá, új bizottságot nevezzenek ki, amely aztán az összes városi pótdadókat újból fogja kiírni.

Az állandó választmány első nagyfontosságú ténylegese ezzel kezdetét vette, mert ez az első eset, hogy az újonnan megválasztott városi tanács autonóm jogával élt és az egész polgárságot érdeklő ügyben megnyugtató intézkedéseket tett.

A forgalmi és luxusadórendszer módosítását kéri. Bukarestből jelentik: A kereskedők egy küldöttsége tegnap memorandumot nyújtott át Manoilescu pénzügyi államtitkárnak, melyben a forgalmi és luxusadók jelenlegi rendszerének a megváltoztatását kéri. Manoilescu ígéretet tett, hogy a memorandumban foglalt tervezetet tanulmány tárgyává teszi és a kérdést mielőbb döntés alá viszi.

Szilárdunak a külföldi gyapjúárak. Budapestről jelentik: A londoni gyapjúpiacokon valamivel jobb árak kerültek felszűrésre és meglehetősen élénk volt a vásárlási kedv. Ez a körülmény kedvezően befolyásolta a magyar gyapjúpiacot is az árakat. 1000-1200 koronával drágultak a jobb gyapjúfélék és ma már a kvalitatívabb árúért 30 000 koronát is szívesen fizetnek. A cégek 60-70 százalékát a vételárnak készpénzben kiegyenlítik és ezután kamatokat sem számítanak fel. A napokban állapították meg a budapesti gyapjúpiacok termelését, amelyet előreláthatólag július 7-én fognak megartani.

Ipari és mezőgazdasági kiállítás Csernovicban. Csernovicban augusztus 1-étől szeptember 31-éig ipari és mezőgazdasági kiállítást rendeznek. A CFR ugy a látogatóknak, mint a kiállítóknak kedvezményt nyújt, még pedig a visszautazásnál 50 százalékot.

Megoldás előtt a kolozsvári vámraktár kérdése. Ismeretes, hogy a kolozsvári kereskedelmi cégek úgy akarják megoldani a vámraktár kérdését, hogy egy arra megfelelő helyiséget bérelnek és ezt a vámhivatal rendelkezésére bocsátják. Mint értesülünk, sikerült egy megfelelő helyiséget találni. Az „Albina” közraktárának első emeletét albérlésbe adná a vámkincstárnak, amely ezt vámraktár céljaira használná fel. Ezzel fekbérekre, az áru kezelésére stb. a vámraktári intézkedések volnának irányadók, amelyek lényegesen enyhébbek a CFR raktárszabályoknál. A kereskedelmi cégek

kiküldötte a héten Bukarestben járt, ahol a pénzügyminiszteriumban kisürgette az ügy elintézését. Értesülésünk szerint az előterjesztés úgy az ügy előadója, mint az államtitkár kedvvel vezényelte el és az ügydarab aláírás végett a pénzügyminiszter irodájában fekszik és már a közeli napokban jóváhagyják.

Emelkedik Ausztria külkereskedelme a Szovjetunióval. Bécsből jelentik: Az Ausztriában működő orosz kereskedelmi képviselő most adta ki felévi jelentését Oroszországnak Ausztriával való kereskedelméről. Eszerint 1925 október elsejétől 1926 április elsejéig az oroszok ötmillió 573.510 dollárnyi árut rendeltek meg Ausztriában, szemben az előbbi félév 3.905.213 dollárnyi megrendeléssel. A megrendelés tehát hozzávetőleg 43 százalékkal emelkedett. A megrendelt áruk körülbelül így oszlanak meg: Mezőgazdasági gépek és szerszámok 1.353.257 dollár, hulladék 1.322.298, műszaki cikkek 563.869, autók és kocsik 499.141, ipari szerszámok 270.200, fémárak 247.240, konyhai cikkek és edények 266.105, kémiai cikkek 212.114, rövidárak 211.129, nemez és szitaárak 172.334, szerszámok 143.008, drót 108.253, acélárak 80.087, elektromos motorok és elektromos anyag 41.476, cérnaárak 39.565, irodai cikkek 25.189, ajtózárok 22.804, faipari gépek 15.000 és különböző más áruk 20.441 dollár.

SPORT

Haggibbor—MSE. Ma délután mint azt tegnap megírtuk, a Haggibbor hosszas szünet után ismét Marosvásárhelyre vendégszerel. A Haggibbor szereplése elé hatalmas érdeklődéssel fordul egész Erdély sportvilága. Jellemző például, hogy Kolozsvárról az érdeklődők és drukkerek száza kísérik le a csapatot Marosvásárhelyre, melynek közönsége csatlan figyelemmel fordul a Haggibbor játéka elé. A Haggibbor valószínűleg a következő összeállításban veszi fel a küzdelmet: Rosenfeld I.—Polák, Wesel—Virgh, Braun, Klein—Rosenfeld III, Hollandi, Farkas, Reményi, Rosenfeld II.

Amerikai kritika a Hakoahról. A bécsi Hakoah második amerikai mérkőzése, amelyet tudvaleg 3:0 arányban elvesztett, az egész világon érthető meglepetést és feltűnést keltett, annál is inkább, mert startja után az összes amerikai egyetemen szembeni győzelme volt várható. A most ideérkező amerikai lapok részletes tudósításokat szentelnek a Hakoah amerikai szereplésének, amely szerintük — az eddigi idők legnagyobb sport-szenzációját jelentette Amerika fővárosában és a vereség ellenére is a dícséret és elismerés hangján emlékeznek meg Ausztria bajnokcsapatajának játékosairól. Amerika egyik legnagyobb elterjedtségű hírvendő lapja például, a millios példányszámban megjelenő „Newyork Herald” például a következőket írja: A bécsi Hakoah elvesztett egy mérkőzést, amelyen idegességével számtalan helyzetet hagyott kiaknázatlannak. A mutatott játék alapján meg kell állapítanunk, hogy a Giants a feltétlenül gyengébb csapat volt, amely azonban keményen és hitározottan játszott. A vendégeknél különben a ragyogóan

kombináló csatársor brillírozott. Az első félidőben, amely 10 végződött az amerikaiak javára, a Hakoah néhány holtbiztos helyezést hagyott ki. Ujra-kezdés után csaknem folyton a bécsiek támadtak. Mig ezek hiába ostromolták az amerikai kaput, addig a Giants 10 perc lefolyása alatt két ki-szökéssel ugyanannyi gólt tudott elérni. A bécsiek erre visszaestek, némileg, de Fabian a kaputau olyan teljesítményt nyújtott, amint Amerikában kapustól még soha nem láttunk. Mellette Neufeld és Häusler voltak a Hakoah legjobbjai, akik dribb-lingjeikkel játszva mentek át az ellenfél védelmére, a kapu előtt azonban teljesen kiestek szereptől. Így Häusler régegyzer állott egyedül a Giants kapuja előtt, anélkül, hogy egy gólt is sikerült volna rúgni. A vendégeket kitűző mezőnyjátékukért a publikum a vereség ellenére is melegen ünnepelte.

Rendkívüli közgyűlés összehívását kéri a kolozsvári egyesületek. Az ismeretes és már az unalomig pertraktált Stanciu-ügy ugylátszik fenekesztől felforgatta a kolozsvári sportélet rendjét és a helyzetet egyre kuszáltabbá teszi. Amint azt megírtuk, a kolozsvári futballszövetség megemmisítve a régi alcsztály határozatát, megemmisítette Stanciu és Huniade jogtalan leigazolását. A Comitetul Regional azonban nem szerzett érvényt ennek a határozatnak, mire a kolozsvári egyesületek közösen értekezleten kimondották a sztrájkot. Erre viszont a Comitetul Regional felfüggesztette tisztjétől dr. Meret Octavian, a futballszövetség elnökét. A kolozsvári egyesületek képviselői tegnap újlag értekezletet tartottak, amelyen kimondották, hogy szolidaritást vállalnak dr. Meret Octaviannal és kéri a Comitetul Regional közgyűlés összehívását, hogy a sport szabályainak érvényt szerezzenek.

TÖZSDE

Május 8-án
Zürichben 180 00—130 00, Párisban 11 00, Budapeston —, Bécsben —, Prágában —.

Kolozsvár. A devizák árai ma tovább estek. A kínálat erősen felülmúlja a keresletet és így áru bőven van a piacon. Az árfolyamok a következők:
Bécs 37-50—38 50, Prága 8 20—8 30, Budapest 250—260, Páris 8 40—8 60, Zürich 52 00—56 00, Newyork 270 00—275 00, London 1290—1310, Milánó 10 50—10 80.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 00, Amszterdam 207 82, Newyork 517 00, London 2510 00, Páris 1624, Milánó 2068 00, Prága 1530 50, Budapest 72 30, Balgrád 911 50, Bukarest 180 00—180 00, Varsó 47 00, Bécs 72 95.

Bukarest. Devizák: Páris 8 70, Berlin 65 40, London 1330, Newyork 275 00, Milánó 11 00, Zürich 53 25, Bécs 38 70, Prága 8 00, Brüsszel —, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 9 50, német márka 64 00, leva 2 00, török lira 130, font sterling 1300, francia frank 8 60, svájci frank 52 00, olasz lira 10 90, drachma 2 90, dinár 450, dollár 271 00, lengyel forint —, osztrák schilling 37 50, magyar korona 37 00, cseh korona 8 00, belga frank —, holland forint —.

Az árak folyton emelkednek, mi mégis a régi árban árusítunk!

Mosó delain, legujabb mintákban	L. 39	Crep de chine minden színben.....	L. 449
Francia mosó voileok	65	!-a chiffen	44
Mintás marocain, divatmintákban	198	Lepedvászón 140 c. széles	139

Au Printemps divatruházban (v. Missir) Str. Memorandului 11. sz. (Unia-utca)

Pos
E
angol
Cal.
19.
helyezte át
Giú

SZÍNHÁ

Dohnányi egyetemes színházban. Dohnányi legelőször a Kolozsvári Rendes esti előadások között a hangversenyek programjába estején szerepelt. A műsora a következő: Dohnányi volt ebben a szezonban a színház legelőször a színházban. Kísértés — Táró Méré érdekesen igaz lesz a jövő hét egyenye. Lacykó Géza ebben a fordításban a színházban is játszott a férfi főszerepben. Tangókirálynő. A keddi esti előadás művésze, Mimi S. berlini sikereiről a szél mindenki.

Vasárnap d. u. f...
rácsonyi, László
ár-ktal. Sorozat
Vasárnap d. u. 6...
Leszállított h...
Vasárnap este há...
(Operastrepria...
szal Najibé...
Hétfő d. u. 5 kor...
László Ihsz...
rozat 381)
Hétfő este három...
ményi, Ihsz...
118 sz. B. S...
Kedd: Tangókirá...
vésznő legu...
Rendes hely...
dor, Ihsz fel...
B. So oza 3...
Szerda: Dohnányi...
Emelt hely...
nyes jegy...
kor. Hangver...
vezető sjob...
Csütörtök d. u. 5...
adás a hábor...
Olcó hely...
Sorozat 385)
Csütörtök este fél...
szór. Tár...
sz. Sorozat 38...
Péntek: Kísértés...
121 sz. A. S...
Szombat d. u. 3...
külvilági jóték...
leányimnázium...
helyarak. Sorozat

Postávariáa Englezä

angol szövetáruház üzletét

Cal. Reg. Ferd. 19. szám alá

helyezte át. (v. Wesselényi M.-u.)
Glück Izrael

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi tizedi közisményei

Dohnányi egyetlen hangversenye a magyar színházban. Dohnányi Ernő, a világ legnagyobb és legelismertebb zongoraművésze egyetlenegy erdélyi fellépni Kolozsvárra a jövő hét szerdáján. Rendes esti előadás helyett tartja meg a színház a hangversenyt. A világ legnagyobb zongoraművésze estjének olyan nagyzerű zenei eseménye lesz Kolozsvárnak, melyhez foghatóan remélt ebben a szezonban része és Dohnányi művésze felejthetetlen emléke lesz a kolozsváriaknak.

Kisértés — Táray Ferenc fellépésével. Charles Meré érdekesen izgalmas drámájának bemutattja lesz a jövő hét egyik legnagyobb színházi eseménye. Lacykó Géza fordította magyar nyelvre és ebben a fordításban játszották a budapesti Belvárosi Színházban is ahol Táray több mint ötven ezer nézőt látta a férfi főszerepét.

Tangókirálynő — Shorp Mimi fellépésével. A keddi esti előadásban fellép a kiváló bécsi táncművész, Mimi Shorp, akinek tudapesti, bécsi, berlini sikereiről a legnagyobb elragadtatással beszél mindenki.

Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. u. fel 3 kor: Fashita (Operett. Karácsonyi, László, Ináczszal. Leszállított helyárakkal. Sorozat 378)

Vasárnap d. u. 6 kor: Dolly (Neményi, Ináczszal. Leszállított helyárakkal Sorozat 379)

Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Mágus Miska (Operett. Pletér Bőske, László, Ináczszal. Napibérlet 117 sz. A. Sorozat 380)

Hétfő d. u. 5 kor: Orlov (Lengyel Irén, Neményi, László Ináczszal. Leszállított helyárak. Sorozat 381)

Hétfő este háromnegyed 9 kor: Az ezred spja (Neményi, Inácz, László fellépésével. Napibérlet 118 sz. B. Sorozat 382)

Kedd: Tangókirálynő (Shorp Mimi bécsi táncművész legmodernebb táncmutatóival. Rendes helyárak. Lengyel Irén, László Andor, Inácz fellépésével. Napi bérlet 120 sz. B. Sorozat 383)

Szerda: Dohnányi Ernő egyetlen hangversenye. Emelt helyárakkal. Bérletszűnet. Kedvezményes jegyek nem érvényesek. Kezdete 8 órakor. Hangverseny megkezdésekor a nézőtárra vezető ajtókat bezárják. Sorozat 384)

Csütörtök d. u. 5 kor: Süt a nap (Ünnepi előadás a háboruban elesett hősök emlékeztetésére. Olcsó helyárak. Szentgyörgyi fellépésével. Sorozat 385)

Csütörtök este fél 9 kor: Kisértés (Ujdonság, előszór. Táray fellépésével. Premierbérlet 58 sz. Sorozat 386)

Péntek: Kisértés (Táray fellépésével. Napibérlet 121 sz. A. Sorozat 387)

Szombat d. u. 3 kor: Dórnyó ifjasszony (Rendkívüli jótékonycélú ifjúsági előadás a ref. leánygimnázium építési alapja javára. Olcsó helyárak. Sorozat 388)

A Központi Szálloda étterme

zavartalanul továbbra is nyitva van. Május hó 8 ától, szombattól kezdődőle: **Körözy Jenő** és **Kis Árpád** teniszbajnok hangversenyez. A **Kerthelyiség** ételkiállítás alatt áll a rövid időn belül **megnyílik**. A helyen tisztelt Közönség szives pártfogásáért esedezik, mély tisztelettel **SZILÁGYI GYULA és BÉLA**

Megnyílt

WEISZ ELEK

Megnyílt

a HELLER, WEISZ és MOLNÁR cég volt belfagjának

nődivat-, vászon-, szövet- és szőnyegáruház
Cluj, Strada Regina Maria (v. Deák F.-u. 14.)
Szolid szabott árak!

Villanyerőre berendezett

szörme és szőnyeg moly elleni megóvó!
Az őszi munkák feltörődésének elkerülése végett, ajánlatos a javítási és átalakítási munkákat most eszközölni a szezon utáni **jutányos árak** mellett.

Déry Lajos szőrmester, Cluj,

Strada Memorandului No 3. Telefonszám 12-12.

Tavaszi szőrmekülönlegességek, divatujdonságok.

Szombaton 6 kor: Dr. Szabó Juci (Poor Lili fellépésével. Leszállított helyárak. Sorozat 389)
Szombat este háromnegyed 9 kor: Kisértés (Táray fellépésével. Napibérlet 122 sz. B. Sorozat-szám 390)

Vasárnap d. u. fel 3 kor: Alexandra (Leszállított helyárakkal. Karácsonyi, Neményi, Inácz és Lászlóval. Sorozat 391)

Vasárnap 6 kor: Kisértés (Táray fellépésével. Rendes helyárak. Sorozat 392)

Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Antónia (Poor Lili fellépésével. Napi bérlet 123 sz. A. Az I. felvonás után jegysor olcsó: I. díj, az idegy hátralevő részére 50 drb. szőlyezék ingyen. Kb. 6000 lei értékben, II. díj 2 db. ingyen pholy és 10 ingyen I. r. támlaszék a Csikos asztalny premiejére. III. díj 15 ingyen földszinti jegy szabadon választandó előadásokra. A sorsolásban mindenki részt vesz, aki megváltja a jegyét a va arnap esti előadásra. Sorozat 393)

Hétfő: Balga szűz (Táray bucsufellépésével. Székelyhidy Adrienne vendégjátékával. Poor Lili fellépésével. Napibérlet 124 sz. B. Sorozat-szám 394)

Csomagoló celuloza

Képviselet és lerakat

Hartig & Hienz

Cluj-Kolozsvár

Ha művészi kivitelű **fa, vas, vagy réz-butort és zongorát** akar vásárolni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg

Szóköly & Róty

Erdélyrészi Butorgyár R.-T. állandó butorkiállítását. Valódi Bösendorfer, Stügel, Wirth és Produktivgenossenschaft zongorák, továbbá furnirok és klosterneburgi enyvezett lemezek nagy választékkal.

Kérjen mindentűt

Pierre

borotva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legtökéletesebb gyártmány. Garantált minőség.

1800

Üzletelhelyezés miatt

minden elfogadható árban eladó: antik bútorok, **vitrinek, könyvszekrények** stb. **Márkás porcellánok, persa- és smyrna-szőnyegek.**

Rosenberg J. régiségkereskedésben
Cluj, Str. Memorandului (Unio-u.) 25.

MARTIN PAL Jun.

Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.

כשר ועלכווארען פאבריק

קריטישע אללערליי ועלכווארען

פארשטעלונגען פון פארשידענע סארטן פון פארשטעלונגען

פון פארשידענע סארטן פון פארשטעלונגען

Május 10-én megnyitom

szigoruan a fürdő özlébe

Ar. K. S. vendéglőmet,

ugyanott kényelmes szobák, penzioszerű ellátás, elsőrendű konyha és pontos kiszolgálás. Érdeklődésére válaszolok Salamon Herman, Ujora.

RÓTY

cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnék a legújabb divatu cipő-különlegességek.

Hölgyeim! Vételkészséggel nézzenek meg

IDEAL

nőikalap tizletujdonságait. Selyem, szalag és szalma-alapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készítenek gyári árban.

Cluj, Calea Regale Ferdinand 8.

négis
unk!

449

44

139

Missir)

11. SZ.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 80 lej. Álláskeresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetéseket díta előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőnek 150 lej

Eladó Vitiin, zöld pítess egytakaró (arcszsz), zsuralasztal, ebédlámpa villanyra felszerelve, Bartha Mialós-u. 8. emelet.

Bérbeadnám jól bevezetett vevőkörrel rendelkező pékségemet. Esetleg tartulék egy önálló vevőtestre képes péksémmel, ki szomat megtartására reflektál. Cim Tárca, Alba Iulia. 1103

HUNWALD

34, Str. Vahaja (volt Magyar-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükör- és táblavég raktár és üvegcsiszoló vállalat. Hibás tükörök tisztogatása 100%

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb.) írógéppel való másolások és sokszorosítók gyorsan, pontosan készülnek. Fővétel Friedmann könyvkereskedésben, Fő tér. 842

Jókarban levő Opel-autó jutányosan eladó. Cim a kiadóban van.

Árverési hirdetés

Alulírott, mint Vb. Satori M. r telegdi cég, Vb. Satori József és Vb. Satori Ferenc csődtömeggondnoka a csődválasztmány felhatalmazása alapján közhírré teszem, hogy nevezettek csődtömegéhez tartozó és a telegdi 313, kalotánadási 328 és 353, galaseni (Tóttelek) 353 sz. tkvi betétekben felvett, az z a telegdi gipszgyára, a hozzátartozó gipszkőbányákat és 117 kat. hold kisajátításmentes földet magában foglaló ingatlanok, továbbá a Lorau-Ponoara-Remeji (Jádvölgyi) 785 sz. tkvi betétben foglalt vízierőtelep, végül a mézskői 290, 651, 1054, 1151, 1160 és 1200 sz. telekjegyzőkönyvekben foglalt alabástrombányákat magában foglaló ingatlanok zárt versenytárgyalás útján eladóvá tétetnek.

A telgdi, kalotánadási és tóttelki ingatlanok csak együttesen bocsáttatnak eladásra, a jádvölgyi és mézskői ingatlanokra külön külön lehet ajánlatot tenni. A zárt írásbeli ajánlatok f. évi május 31-én délig alulírott tömeggondnokhoz nyújandók be és egyidejűleg az együttesen eladó ingatlanok után 200,000 lej, a külön-külön eladó ingatlanok után 50,000-50,000 lej bántpénz teendő le alulírott tömeggondnok kezéhez készpénzben vagy egy nagyváradi jónévű pénzintézet fentartás nélküli betétkönyvében.

Az ajánlatok május 31-én d. u. 4 órakor fognak dr. Mihelyi Lajos csődválasztmányi elnök irodájában a csődválasztmány által felbontatni. A választmány fentartja a jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon válasszon, esetleg egyiket sem fogadja el.

Kelt Oradea, 1926 május 6-án.

Dr. Banc Gheorghe, tömeggondnok Oradea, palatul Apollo

Hirdessen az Uj Keletben

Magyar Nyelvi- és Képzőiskola 2. T. nyomda Cluj, Strada Bazele, 26 (volt Braşny-utca) 10 szam.

Hoherr—Schantz—Clayton—Schuttleworth-féle

cséplőgépek

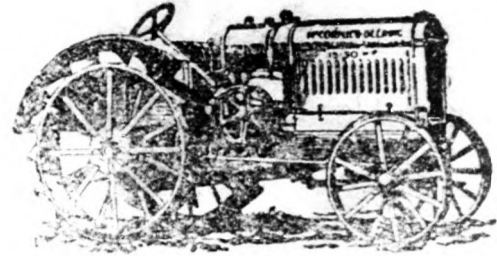

mindenféle motorok, mezőgazdasági gépek raktáron

Emil Blaga cégnél Cluj

A világhírű 10/20 és 15/30 HP International

traktorok,

Kívánatra árajánlattal szolgál. Nagyon előnyös üzleti feltételek.

Pianinót vagy rövid zongorát keresek megvételre Cim a kiadóban.

Amze!ntoda Storn

Samuel — Oradea, Nagypiac-tér 7. sz. 200 te iókara alkalmazmas helyiségben. Bankettek és lakodalimok rendezését vállalom. Izletes konyha. Mérsékelt árak.

Utazók figyelmébe! Hatágen megnyitott a central kóser étterem, kávéház és szálloda, st. a bitva, jutányos árak. Szívvel pártfogást kér a tulajdonos.

Bérbevenném szesz sör nagykereskedést székvárosban, pontosan készen. Helyen. Ajánlatokat Radolf Moss-hez, Oradea.

Egyedüli nőnél intelligens leány házast. kaphat. Zapolya-u. 42.

Dental Depot

Weiss & Schwarz bécsi cég Cluj-i lerakata

Cluj (Kolozsvar) Egyetem-u. 1., II. em.

Tavaszi újdonságok

megérkeztek

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruhaza Cluj, Piața Unirii (Főter) 14

ארטה כשר PENSIO

Szovátán.

Szovátá furdón június 1-én, az István-szállóval szemben, a fúton épült villában szigoruan orth., a legkényesebb igényeket is ki elégítő uri pensio nyílik. Jelentkezéseket elfogad, felvilágosítással szolgál

Dr. Krausz Józsefné főrabblné Dicioşanmartin.

Eggenberger

építési vállalat, Brasov,

Weisz Mihály-u. No 15.

Telefon 7-37.

Gyárkémiény építés, gőzkazán befelezés, gépek alapozása, mindenféle betonmunkák kivitele, kementék, gyártelepek részére, saját szerkezetű szab. füstemestzők építése. Magas építés.

ארטה כשר Schnabel Hermann

Cluj, Piața Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74. Megrendelésre feltűnő olcsó áron, utánvét mellett eszközöketnek. ארטה כשר és árjegyzék kívánatra

Eladó kötszövgyári berendezés,

mely áll alatt felsorolt gépekből, teljesen üzembépes legjobb állapotban, kedvező üzleti feltételekkel.

- 5 drb. 7/80-as
- 2 drb. 8/70-es
- 8 drb. 8/80-as
- 3 drb. 10/80-as
- 1 drb. 9/50-es Jaquard
- 2 drb. 6/50-es
- 1 drb. 6/60-as
- 2 drb. 7/50-es
- 3 drb. 12/60-as
- 1 drb. 5/60-as
- 2 drb. 6/20-as
- 1 drb. 10/70-es

2 drb. motorikus spulnizógép 12-13 spindli berendezéssel. Gépek vevőjének kívánatra rendelkezésre bocsátatik a vevők névsora, amely évi 10-12 millió forgalomnak felel meg. Cim a kiadóban.

Magyar Nyelvi- és Képzőiskola

Kolozsvar, St. B. Pop (Brasny-utca) Telefon: 10

1926 május 12 S

Meggyezés

Konstantinápoly tárgyalások a Mossu már elintéztettek. dősekhben megállap. mellékkérdések tan. nem rendeződött. mossuli petroleumta

Pasios ismé

Belgrad, május port tegnap ülésein meg elnökévé, aki a zárása után lemondott pártisk Jovanovic párt Pasios ellenfele horvát parasztpárti tanúsított eljárása, to ezt bizonyítják, hogy ban megnehezedik. A dikálisok azt hangoztat nem lehet együttmű madásaival lehetetlen megkezdését. Radics bolja a tekintélyeket akarja. A Pasios csoportellenér, hogy a korruptió ügyének jelenlegi kormány közlekedésügyi, Sztój terrel résztvevett egy

Zelea Codrea

Bucuresti-Bukare órákban óriási szen rókban az a hír, ho szemiták egyik ism tartóztatták. A leta történt, mert Zelea foksanii prefektust, fogja löni, mint ah prefektussal végzet

Lemondó tan

Oradeamare-Nag ban tévesen jelent n ideiglenes tanács eln reveztek ki. Mint miniszter egy újabb nevezte ki az ideigle esperet annak tudó ségről lemondott, me Az ideiglenes tanács tárgya a tagok esk

A román leng

Galac, május 1 rencia záróülésén fe má hozott határozat vevnek. Az egyik p harmadik pedig ügyekkel foglalkozik a két ország közötti zathá ment, hogy sajtókonferenciát fe tisztséget csakis hi bizottságokban háro közül kettőt Leng Traicu-Jasi képvis Lengyelországban legkésőbb 1921. ja Fontos programpon Dura vonal gazdasá standig. Az erdély dr. Ligeti Ernő ké mélyenszántó bezzé figyelemmel hallgat